

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury
Ateliér Kuzemský & Kunarová
2023

Psí útulek

Diplomová práce

Bc. Lukáš Radda

Zadání

Tématem diplomního projektu jsou zvířata, která chovají lidé pro radost. Zvířata v zájmovém chovu. Když taková zvířata přestanou dělat radost, odložíme je. Někdy. Některá se ztratí. Všechna hledají nový domov. Zdraví. Především psi ... také kočky, morčata, želvy. Co potřebují? Doktora, příbytek ... a? Nové lidi.

Úkolem je na místě „Mezitratí“ navrhnout flexibilní dům/domy. Útulek, veterinář, zázemí, klubovna, služby ... Místo pro zvířata a lidi a k tomu přiléhající veřejné prostory.

Cílem je prozkoumat, jak takové centrum bude vypadat, jaký bude mít obsah a program, bude-li umístěno na parcele ne periferní, ale v centru. Zbytková parcela, vnitřní periferie – mezi tratí. Mezitratí. Bude to jeden dům, více domů? Jak velké? Jaké budou venkovní prostory?

Jediným povinným kamenem programu je soubor útulkových místností a jejich potřebné zázemí. Vnitřní i venkovní. Druhým závazným bodem programu je veterinární ordinace. Ostatní funkce vyplynou z analýz. Doplnění a sestavení programu bude probíhat prvních čtrnáct dní semestru a je úkolem diplomanta. Vysvětlení ekonomické/sociální, společenské strategie a průmět do programu bude součástí dokumentace práce a obhajoby.

Součástí práce je návrh souvisejících exteriérových ploch v celém řešeném území – s návazností okolí.

(text zadání, autor Michal Kuzemenský)

Diplomová práce

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Akademický rok / semestr: 2022/2023 / letní

Ústav číslo / název: 15119 / Ústav urbanismu

Téma: Psí útulek (Dog Shelter)

autor: Bc. Lukáš Radda

vedoucí práce: Ing. arch. Michal Kuzemenský

odborná asistentka: Ing. et Ing. arch. Petra Kunarová

konzultant: Ing. Miloš Rehberger, Ph.D.

oponent: Ing. arch. Jan Ptáček

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: LUKÁŠ RADDA

datum narození: 17. 5. 1998

akademický rok / semestr: LS_2023

obor: A+U

ústav: 15119

vedoucí diplomové práce: Ing.arch. Michal Kuzemský

odborná asistentka: Ing. et Ing.arch. Petra Kunarová

téma diplomové práce: **PSÍ ÚTULEK**

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Tématem diplomního projektu jsou zvířata, která chovají lidé pro radost. Zvířata v zájmovém chovu. Když taková zvířata přestanou dělat radost, odložíme je. Někdy. Některá se ztratí. Všechna hledají nový domov. Zdraví. Především psi ... také kočky, morčata, želvy. Co potřebují? Doktora, příbytek ... a?
Úkolem je na místě „Mezitrati“ navrhnout flexibilní dům/domy. Útulek, veterinář, zázemí, klubovna, služby ... Místo pro zvířata a lidi a k tomu přiléhající veřejné prostory.

Cílem je prozkoumat, jak takové centrum bude vypadat, jaký bude mít obsah a program, bude-li umístěno na parcele ne periferní, ale v centru. Zbytková parcela, vnitřní periferie – mezi tratí. Mezitrati. Bude to jeden dům, více domů? Jak velké? Jaké budou venkovní prostory?

Práce je zadána jako akademická - diplomanti nejsou vázáni místními regulativy (ÚP). Naopak, mají prozkoumat potenciál místa a souvislosti zadání. Studenti nejsou povinni plnit ustanovení vyhlášek (např. kapacita parkování), mají je znát, prověřit a případně mohou navrhnout svoje alternativní řešení.

2/ pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Jediným povinným kamenem programu je soubor útlkových místností a jejich potřebné zázemí. Vnitřní i venkovní. Druhým závazným bodem programu je veterinární ordinace. Ostatní funkce vyplynou z analýz. Doplnění a sestavení programu bude probíhat prvních čtrnáct dní semestru a je úkolem diplomanta. Vysvětlení ekonomické/sociální, společenské strategie a průmět do programu bude součástí dokumentace práce a obhajoby.

Součástí práce je návrh souvisejících exteriérových ploch v celém řešeném území – s návazností okolí.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování (pozn¹)

- situace širší vztahy v podrobnosti M1:8000
- situace v podrobnosti M1:1000
- půdorysy všech podlaží + střechy, včetně zařizovacích předmětů, v podrobnosti M1:100 (u 1NP včetně okolí)
- pohledy v podrobnosti M1:100 (minimálně dva na sebe kolmé)
- řezy (minimálně jeden) - všechny podstatné pro pochopení principu, v podrobnosti 1:100
- urbanistické řezopohledy - veduta" všechny podstatné pro pochopení principu (minimálně dva na sebe kolmé)
- čárová nadhledová perspektiva struktury s popisem funkcí/činností, dtto případně „výpravny“ řez, perspektivní řez ... (tzv. ideální obrázek vysvětlení principů celé struktury)
- fotorealistický nadhledový zákres do fotografie
- detail fasády (realistický pohled a řez) v podrobnosti 1:20
- návrh klíčových částí interieru (pro pochopení koherence celého návrhu)
- 4 vizualizace – nebo zákresy do fotografií, z toho 1 interiérová,

- stavební program, bilanční tabulka ploch, tabulka kubatur
- Průvodní zpráva (počet znaků vč. mezer: 3600):
 - a) autorský narativní text
 - b) popis a zdůvodnění urbanistického řešení
 - c) popis a zdůvodnění architektonické řešení
 - d) popis a zdůvodnění konstrukčně technického řešení
 - e) popis programu, funkce, sumarizace ploch, kubatur a počtů: popis a zdůvodnění struktury (tabulky ploch nejsou počítány do délky textu)

- pozn¹: uvedená měřítka jsou jako úzus rozlišení, jejich skutečná tisková velikost na papíře může být v menším měřítku nebo bez měřítka s uvedením grafického měřítka plus základní kóty a rozměry na výkresech

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu

- 2x portfolio velikosti A4
- plachta viz vzor FA ČVUT
- fyzický model – je předchůdně zadán v měřítku 1:100, měřítko modelu může být po dohodě s vedoucím práce změněno

Datum a podpis studenta

6.3.2023

Radda

28.února 2023

Datum a podpis vedoucího DP

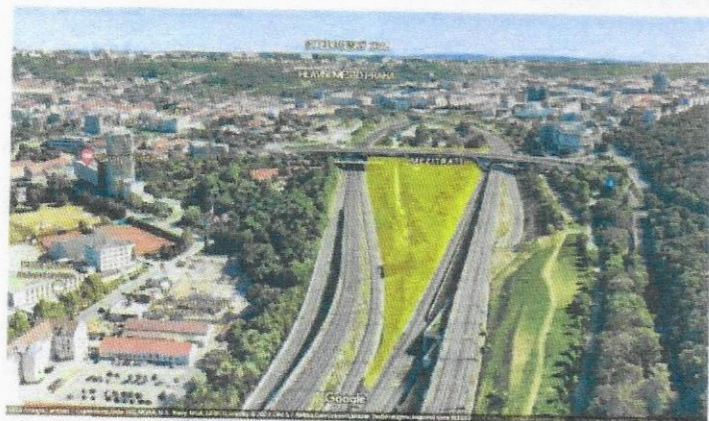
Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

6.3.2023

Grafická příloha: rozsah zadání

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT: Bc. LUKÁŠ RADDA
AR 2022/2023, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:

(ČJ)

PSÍ ÚTULEK

(AJ)

DOG SHELTER

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ JAZYK

Vedoucí práce:	Ing. arch. Michal Kuzemský	Ústav: 15119 / Ústav urbanismu
Odbor. asistentka	Ing. et Ing. arch. Petra Kunarová	
Oponent práce:	Ing. arch. Jan Ptáček	
Klíčová slova (česká):	klubovna, komunita, psí hotel, psí škola, psí útulek, veřejné služby, veterinární ordinace, výcviková louka	
Anotace (česká):	Mým úkolem je navrhnout útulek pro zvířata v nouzi s veterinární ordinací. Součástí diplomové práce je analýza území a stavební program sestavený na základě uvedených referenčních staveb z Česka i ze zahraničí. K dispozici je trojúhelníková parcela sevřená železniční tratí v pražském Mezitratí. Navrhují kromě psího útulku s veterinární ordinací i psí školu s výcvikovou halou, cvičišťem, psím hotelem, salónek a klubovnou. Jednopodlažní budovy a jejich potřebné zázemí pospojované do jednoho co nejmenšího celku se výrazně nepropisují do panoramatu města, nezakusují se do krajiny, jsou šetrné vůči přírodě, přesto však poskytují dostatečný komfort. Výraznou dominantou areálu je výcviková hala, jejíž plášť je tvořen hliníkovými šablonami a profilovým sklem. Ve svojí práci bych chtěl představit jeden ze způsobů využití zbytkových prostorů ve městě. Formuji smysluplné prostředí s charakterem. Záměrně zastavuji jen malou část území a dávám tak vzniknout velkorysému volnému prostoru. Místo by se mohlo stát vyhledávanou lokalitou nejen pro pejskaře.	
Anotace (anglická):	My task is to design a shelter for animals in need with a veterinary office. Part of the diploma thesis is an analysis of the area and a building program compiled on the basis of the mentioned reference buildings from the Czech Republic and abroad. There is a triangular plot enclosed by a railway line in Prague (Mezitratí). I design a dog shelter with a veterinary surgery, dog school with a training hall, training ground, dog hotel, salon and community room. Single-story buildings and their necessary facilities, intentionally combined into one unit as small as possible, do not significantly change the town's panorama, the landscape, are friendly to nature, but still provide sufficient comfort. A significant dominant feature of the area is the training hall, the shell of which is made of aluminum cladding and U-shaped profile glass. In my thesis, I would like to present one of the ways of using the residual space in the city. I form a meaningful environment with character. I deliberately stop only a small part of the territory and thus create a generous open space. The place could become a popular location not only for dog walkers.	

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne
17. 5. 2023

podpis autora-diplomanta

Radda

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

Poděkování

Rád bych poděkoval vedoucímu diplomové práce Michalovi Kuzemenskému a Petře Kunarové za jejich ochotu, věnovaný čas, odbornou přípravu a cenné postřehy ke školním pracím, včetně té závěrečné. Díky Vašemu laskavému přístupu jsem pochopil, co dělá architekturu architekturou. Děkuji Vám. A ještě si dovoluji jedno poděkování pro všechny, kterým není lhostejný osud zvířecích mazlíčků.

Obsah

Úvod	
1. Analýza	
Řešené území	9
Dřeviny	9
Okolní krajina a zástavba	17
Územní plán	20
Záměry	21
Budovy a jejich využití	23
Dopravní dostupnost	25
Silné a slabé stránky	27
2. Psí útulek	
Definice a historie útulku	28
Psí útulky u nás	28
Referenční stavby	30
3. Stavební program	31
4. Návrh	
Autorská zpráva	34
Situace širších vztahů M 1:6000	37
Situace M 1: 2000	39
Situace M 1: 500	41
Veduty M 1:500	43
Nadhledové axonometrie	49
Půdorys psí školy M 1:200	53
Pohledy (psí škola) M 1:100	55
Řezy (psí škola) M 1:100	57
Čárová perspektiva (psí škola)	59
Řez výcvikovou halou M 1:30	60
Vizualizace psí školy	63
Nadhledové axonometrie	71
Půdorys psího útulku M 1:200	75
Pohledy (psí útulek) M 1:100	77
Čárová perspektiva (psinec)	85
Řezopohled (psinec)	87
Vizualizace psího útulku	89
Plochy, kubatury a počty	98
Seznam použitých zdrojů	99

Úvod

Člověk a pes. Silné pouto a spojení. Nerozlučné přátelství, stálá společnost, věrnost. Vzájemně si důvěřují a navazují citové vazby. Žijí v těsném vztahu. Pes provází člověka od pradávna, putoval s ním i do nových bydlišť na objevené kontinenty. V životě většiny z nás hraje pes nezastupitelnou roli společníka a pomocníka. Umění vcítit se do nálady páníčka a fyzický kontakt z něj dělají nejlepšího psychoterapeuta. Od své domestikace jsou tito němí tvorové výbornými lidskými pomocníky ve službách. Speciální plemena jsou cvičena jako psi záchranáři, hlídací, asistenční, vodící, stopaři a lovci zvěře. Pro svého pána by oddaný pes neváhal položit život. O to smutnější je, že se stále najdou lidé, které domácí mazlíčci přestanou bavit, nechtějí se o ně dále starat. Takové odložené zvíře nachází pomoc v péči ošetřovatelů útulku. Stejně jako zvířata ztracená, osamělá, bezprizorní, týraná, laboratorní, nemocná. Opomíjené, citlivé a tolik potřebné téma.

Diplomová práce s názvem Psí útulek vychází z této problematiky. Mým úkolem je na zadaném zbytkovém území v karlínském Mezitratí navrhnout útulek pro zvířata v nouzi. Cílem práce není jen vypracování návrhu stavby / staveb optimální velikosti, ale také dodefinování veřejného prostoru.

Tato nemísta je třeba dostat do širšího povědomí, blíže je prozkoumat a zamyslet se nad jejich využitelností, což může přispět ke kvalitě prostředí, které nás obklopuje. Na řadě veřejných prostranství (včetně parků) není možné psa pustit z vodítka. V Mezitratí se nabízí možnost ponechat část nezastavěné plochy pro volný pohyb psů. Součástí výsledného návrhu bude i komunitní prostor, který by se mohl stát cílem vycházek a vyhledávanou lokalitou pro pejskaře. Místem, které spojí obyvatele ze sousedních čtvrtí.

1. Analýza

Řešené území

Parcela se nachází v Praze na hranici městských částí Karlín, Žižkov, Libeň a Vysočany. Vnitřní periferie v centru hlavního města. Jedná se o zbytkové území sevřené železničními tratěmi, které byly vystavěny v průběhu 19. století, takzvané Mezitratí. Dané území má trojúhelníkový tvar, nejdlejší místa jsou od sebe vzdálena 500 m. V minulosti toto místo protínala cesta mezi Pražáčkou a Palmovkou. Později koleje využívaly státní dráhy jako svoje odstavné depo. Dopravní stavby po sobě zanechaly těžko smazatelnou stopu. Mimoúrovňová řešení zajišťují na jedné straně bezpečnost, na druhé straně vytváří ve městě *brakové prostory*.

„Brakový prostor je to, co zůstává po proběhlé modernizaci, nebo přesněji, co vzniká v průběhu modernizace: její odpad. Modernizace má racionální program: všeobecné sdílení požehnání vědy. Brakový prostor je její apoteózou nebo rozpadem.... Přestože jeho jednotlivé součásti jsou potomky duchaplných vynálezů, prozřetelně naplánovaných lidskou inteligencí a vypočítaných nekonečnou výpočetní silou, jejich úhrn vypovídá o konci osvícenství, o jeho zmrtvýchvstání v podobě frašky, o mizerném očišči....“
(Rem Koolhaas: *Brakový prostor*, překlad Jana Tichá)

Střední částí Mezitratí prochází tramvajová estakáda spojující Ohradu s Palmovkou, která byla vybudována v roce 1990. Později k ní přibyl i silniční most s rampou pro pěší. Zajímavostí je, že až do počátku našeho století v jihozápadní části Mezitratí stávala zahrádkářská osada. Domky, skleníky a ovocné stromky musely zcela ustoupit při rozšiřování železničních tratí, kdy byla zbylá plocha využita pro stavební techniku a skladování zeminy. Po roce 2007 došlo k rekultivaci území. Původně byl v Mezitratí železniční přejezd. V souvislosti s rozšiřováním trati musel být přejezd zrušen a byl realizován silniční most, který zajišťuje plynulejší a bezpečnější dopravu. Zároveň vznikla slepá ulice Pod Plynojemem a neoficiální zkratka přes koleje. Pro překonání kolejí pro pěší je určena rampa a chodník vedoucí po silničním mostě.

Dle platného územního plánu je Mezitratí vymezené jako plocha pro sport a pro izolační zeleň.

Dřeviny

V pruzích zeleně lemujících železniční tratě a cestu pro pěší byly v rámci rekultivace vysázeny:

- stromy (javor mléč a jeho kultivar Cleveland, dub letní, topol osika, topol černý, třešeň ptačí),
- větší keře (hloh obecný, jeřáb ptačí, líska obecná, vrba hrotolistá svěží),
- keře středního a menšího vzrůstu (dřišťál obecný, ptačí zob obecný, rakytník řešetlákový, růže šípková, skalník Dammerův a puchýřnatý, slivoň trnka, tavola kalinolistá).

V okolí i na parcele se vyskytuje invazivní trnovník akát a dub červený.

Řešené území [24]

Plocha před mosty

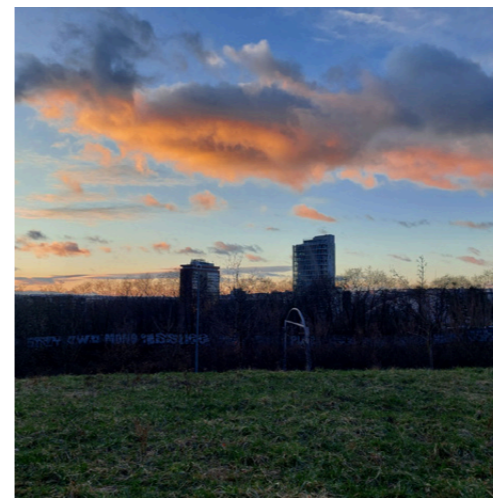
Podchod

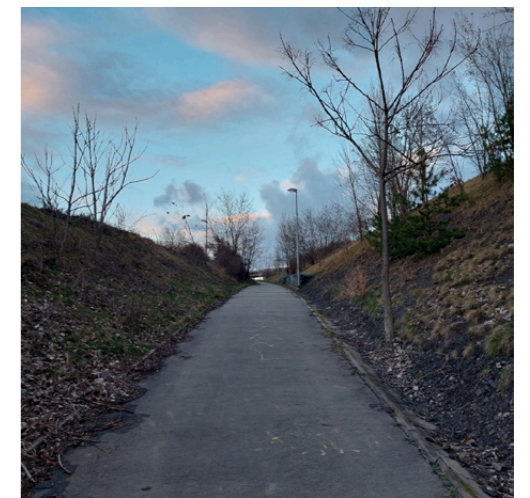
Pohled z rampy

Plocha za mosty

Pohled na dominanty

Cesta pro pěší v zářezu

Plocha pod mosty

Studánka

Opěrná zeď

Travnatá plocha

Rampa

Cesta pro pěší

Javor mléč

Dub letní

Javor mléč Cleveland

Topol černý

Topol osika

Třešeň ptačí

Dřišťál obecný

Hloh obecný

Růže šípková

Skalník Dammerův

Jeřáb ptačí

Líska obecná

Skalník puchýřnatý

Slivoň trnka

Ptačí zob obecný

Rakytník řešetlákový

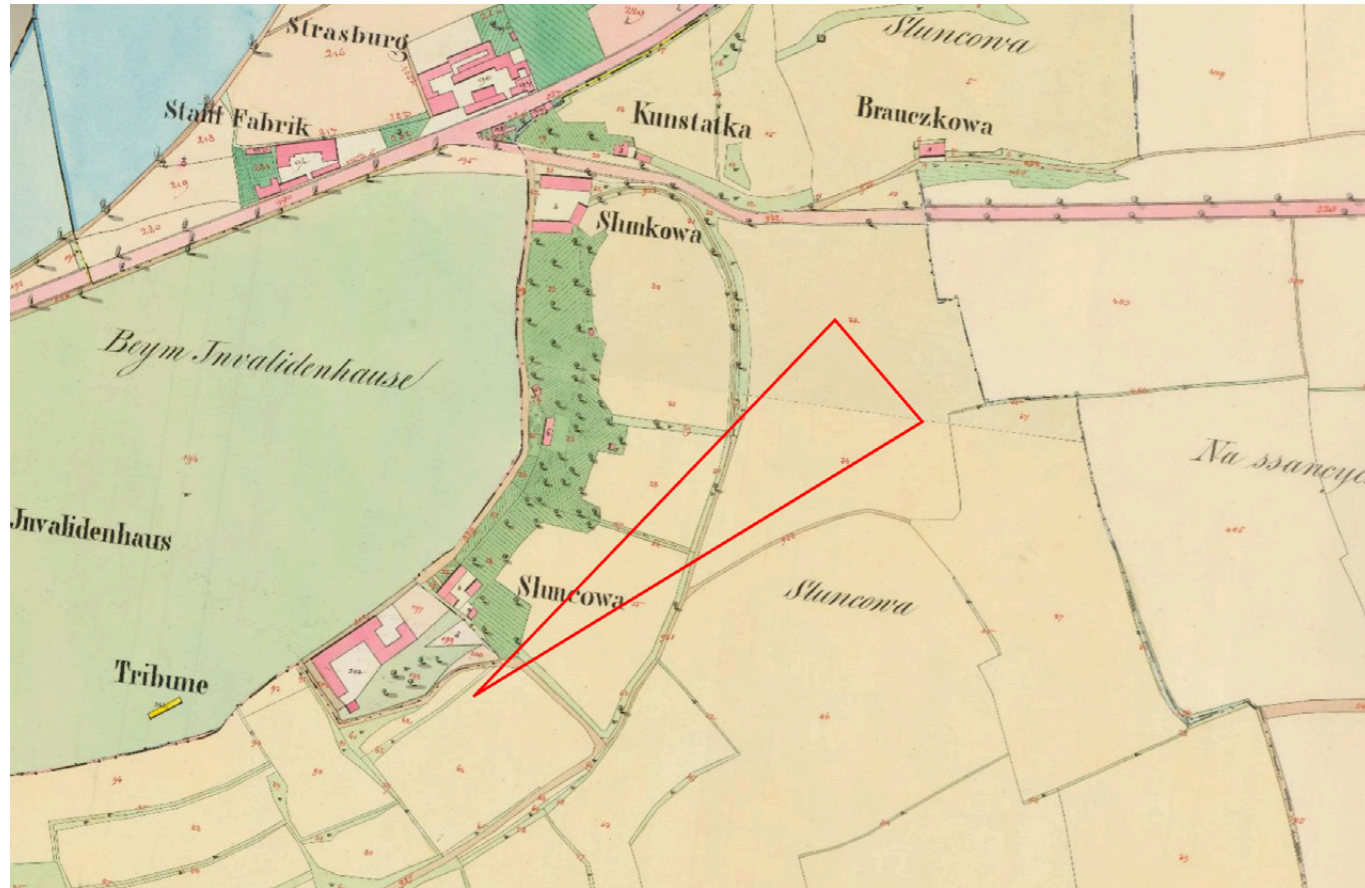

Tavola kalinolistá

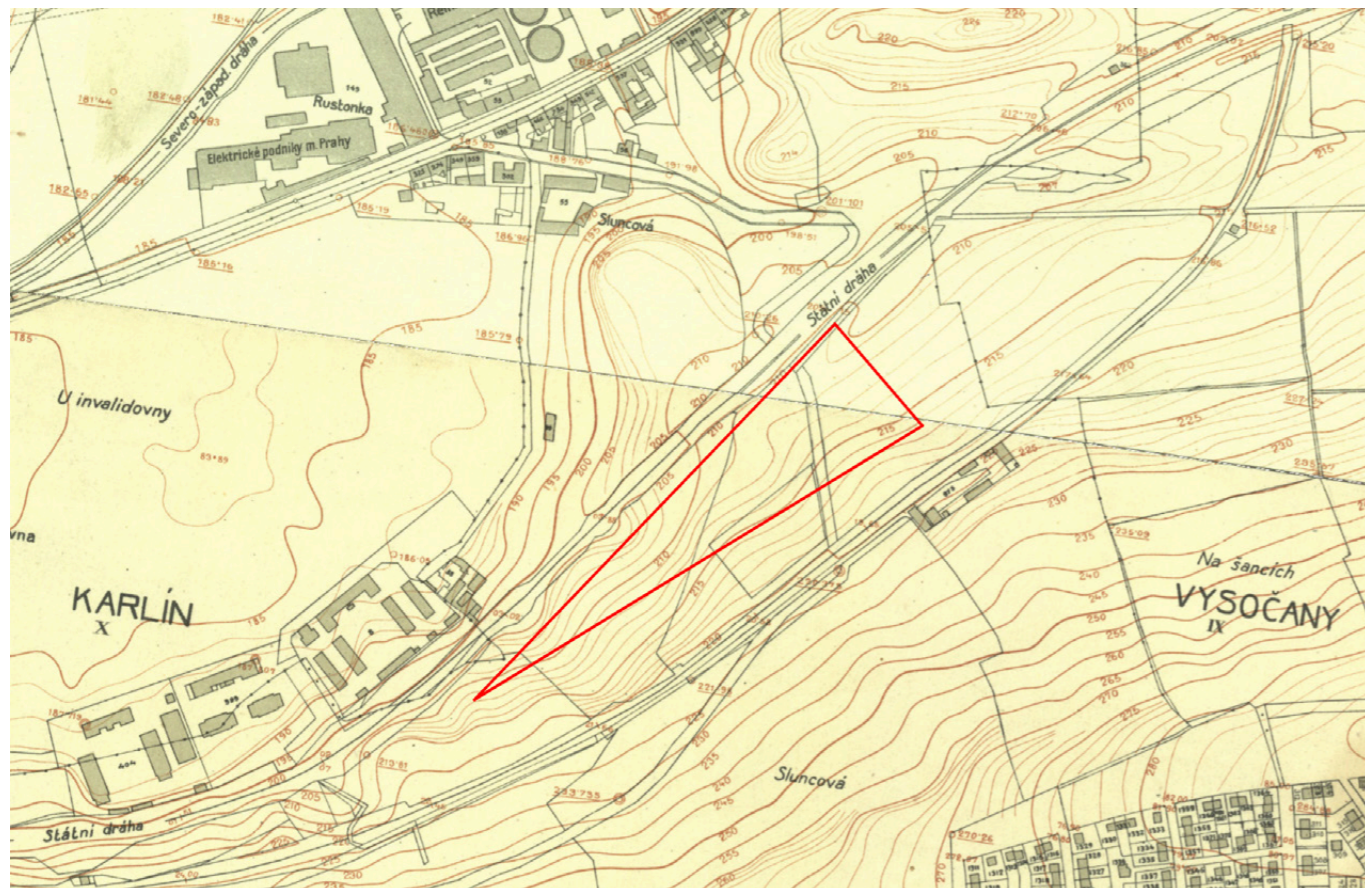
Vrba hrotolistá svěží

Okolní krajina a zástavba

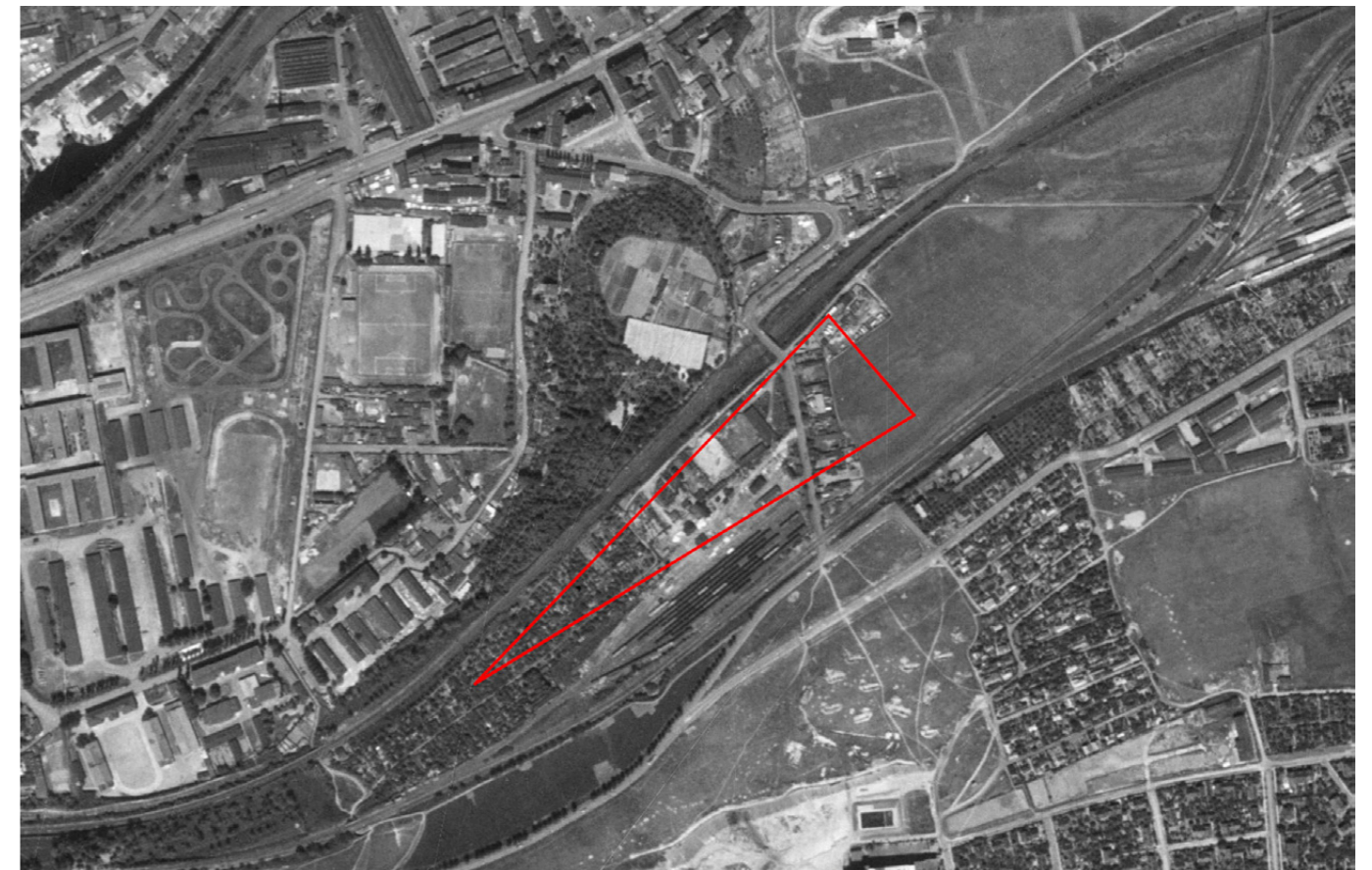

Mapa stabilního katastru z r. 1842 [6]

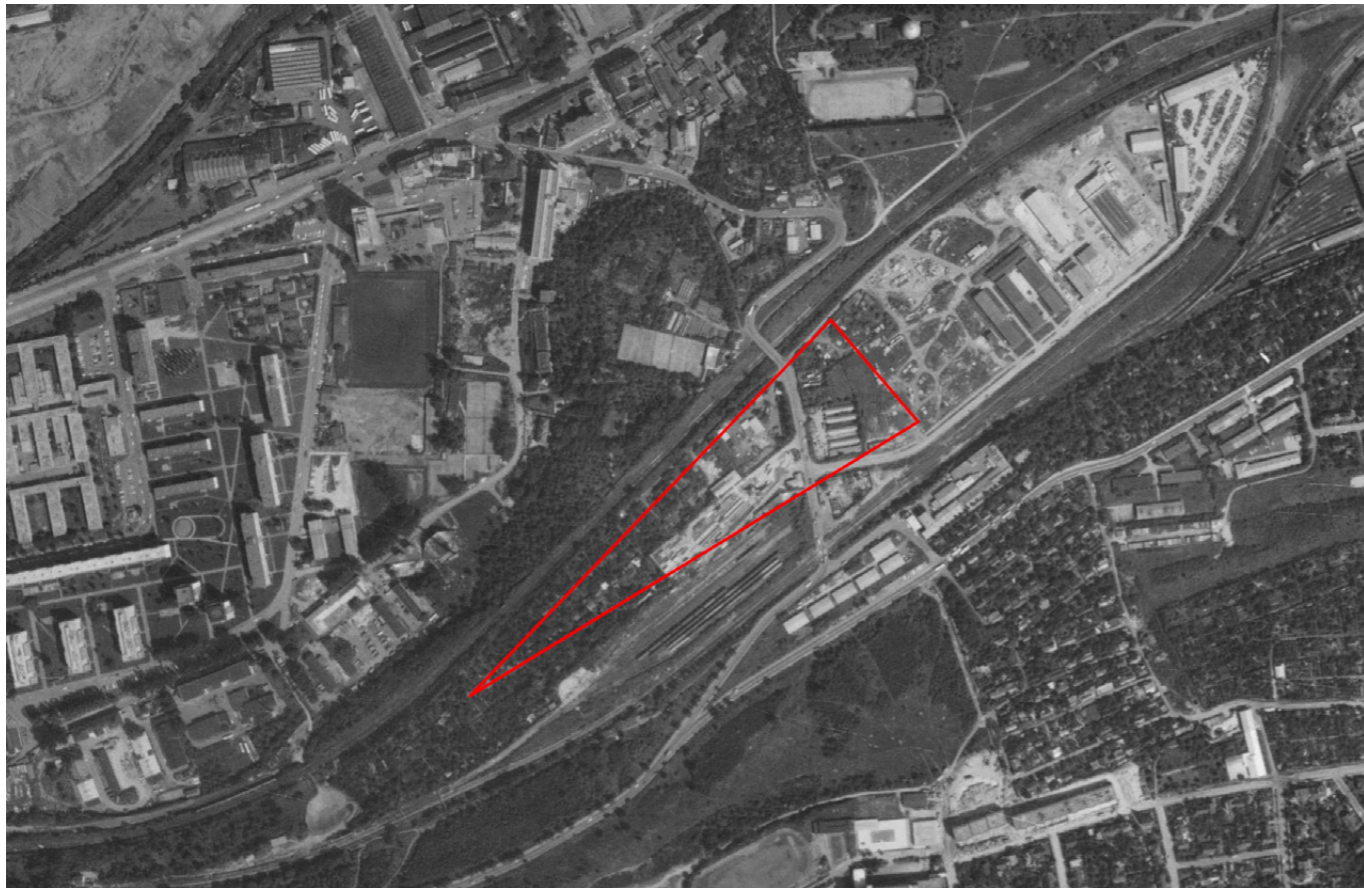
V minulosti byla zdejší krajina využívána pro zemědělství. Na území dnešního Žižkova stávala usedlost Pražačka a Ohrada. Pod kopcem, na místě dnešního Karlína, byla vystavěna barokní usedlost Sluncová, z níž se do dnešních dnů dochoval zámeček s vinicí. Dominantní stavbou postavenou v letech 1731 až 1737 v řídce osídlené krajině byl útulek pro válečné vysloužilce a jejich rodiny, Invalidovna, od Kiliána Ignáce Dientzenhofera. S Invalidovnou sousedily vojenské cvičiště, škola, nemocnice, park, hřbitov i pivovar. Na ploše cvičiště bylo v 60. letech minulého století vystavěno urbanisticky i architektonicky experimentální sídliště. V roce 1922 vznikla na severním svahu žižkovského kopce na pozemcích rodiny Stomeových nouzová kolonie. Okolní travnatá stráž se postupně během druhé poloviny minulého století proměnila v les. Nouzová kolonie se sto padesáti příbytky byla v 70. letech srovnána se zemí a byl zde založen lesopark Krejčárek. Výraznou stavbou se stal v době svého vzniku Libeňský plynojem. Dnes je obklopen vzrostlými topoly a celé území je v neutěšeném stavu, špatně přístupné. Do budoucna by se z území měla stát sportovně rekreační oblast (studie UNIT architekti).

Výškopisný plán hlavního města Prahy s okolím z r. 1920 [6]

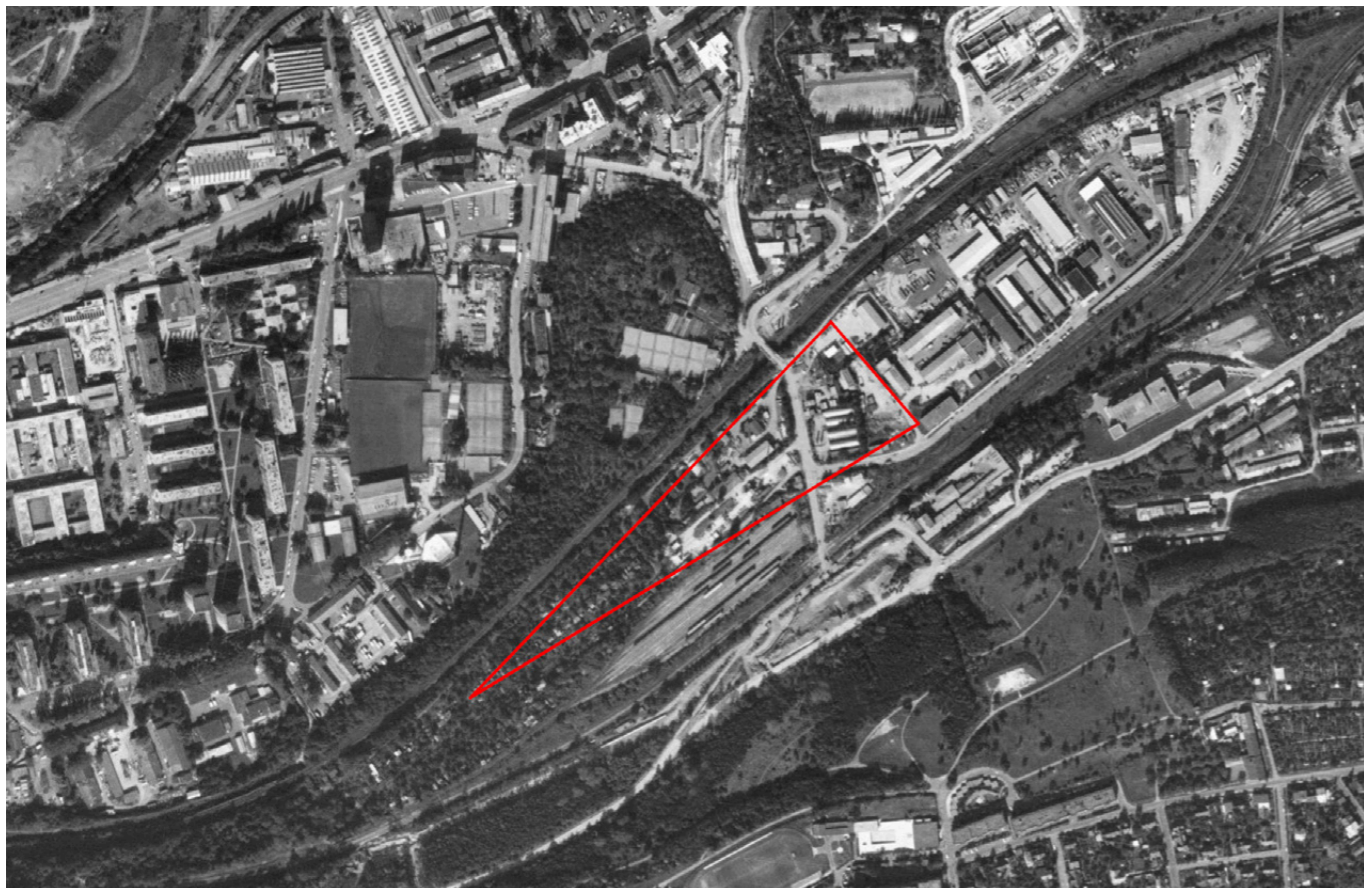
Ortofoto z r. 1953 [6]

Ortofoto z r. 1975 [6]

Ortofoto z r. 1996 [6]

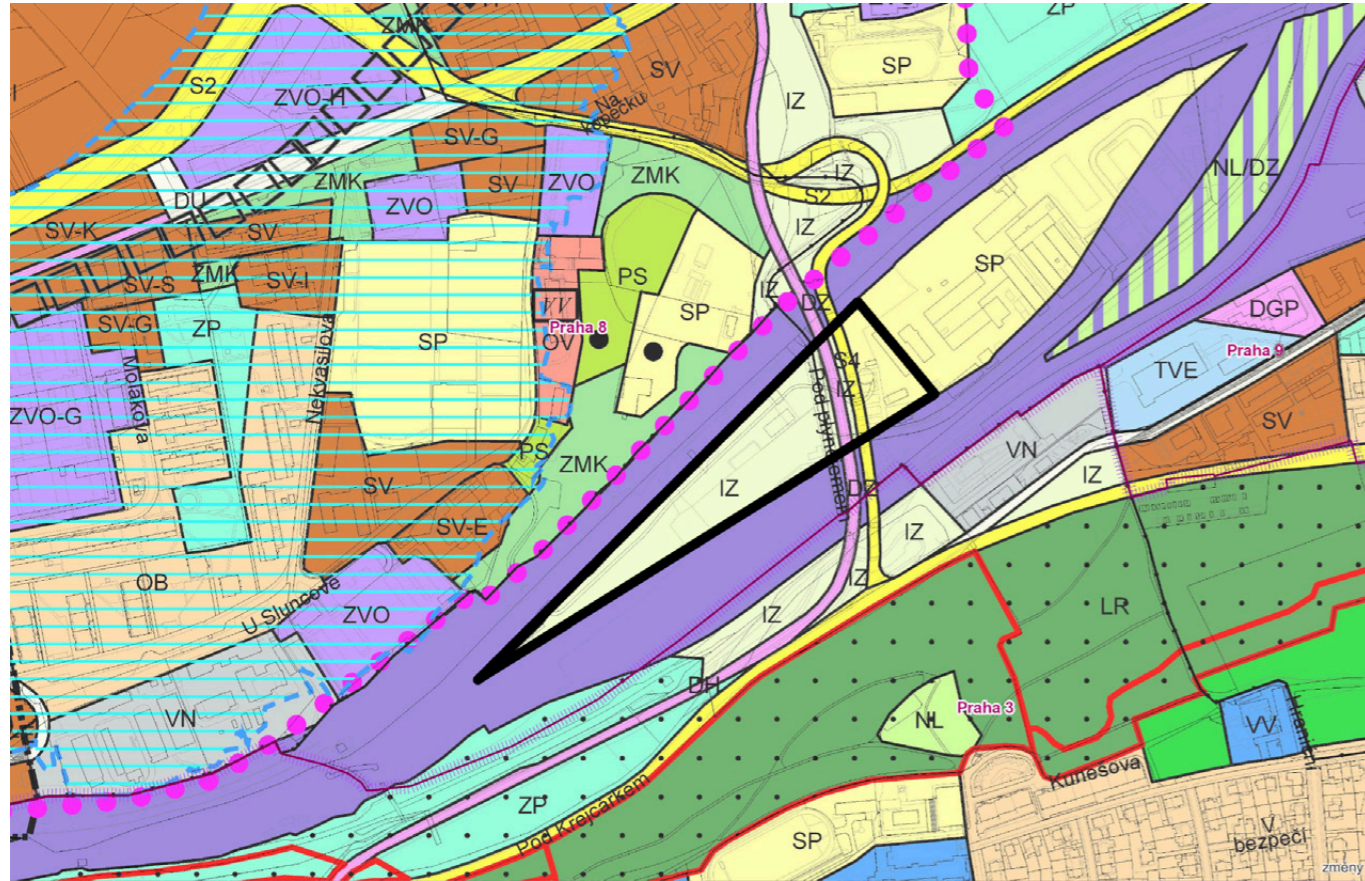

Ortofoto z r. 1989 [6]

Ortofoto z r. 2022 [6]

Územní plán [7]

Plochy s rozdílným způsobem využití:

OB	čistě obytné
OV	všeobecně obytné
SV	všeobecně smíšené
VN	nerušící výroby a služeb
SP	sportu
ZVO	zvláštní komplexy občanského vybavení, ostatní
DH	plochy a zařízení veřejné dopravy
DZ	tratě a zařízení železniční dopravy
TVE	energetika
LR	lesní porosty
ZP	parky, historické zahrady a hřbitovy
ZMK	zeleň městská a krajinná
IZ	izolační zeleň
NL	louky a pastviny
PS	sady, zahrady a vinice

Záměry

Záměry:

01	Rohan City
02	ZŠ Rohan
03	Park Maniny
04	Palmovický kopec
05	Jižní obchvat Palmovky
06	Městský okruh, Balabenka
07	Palmovka One
08	Centrum Nová Palmovka
09	Pentagon
10	Rezidenční komplex ohrada
11	Rezidence blížká

Klinika Krejčířka

Halový objekt, Mezitřítí

Olympik a Sluneční věž

Bytové domy U Sluncové

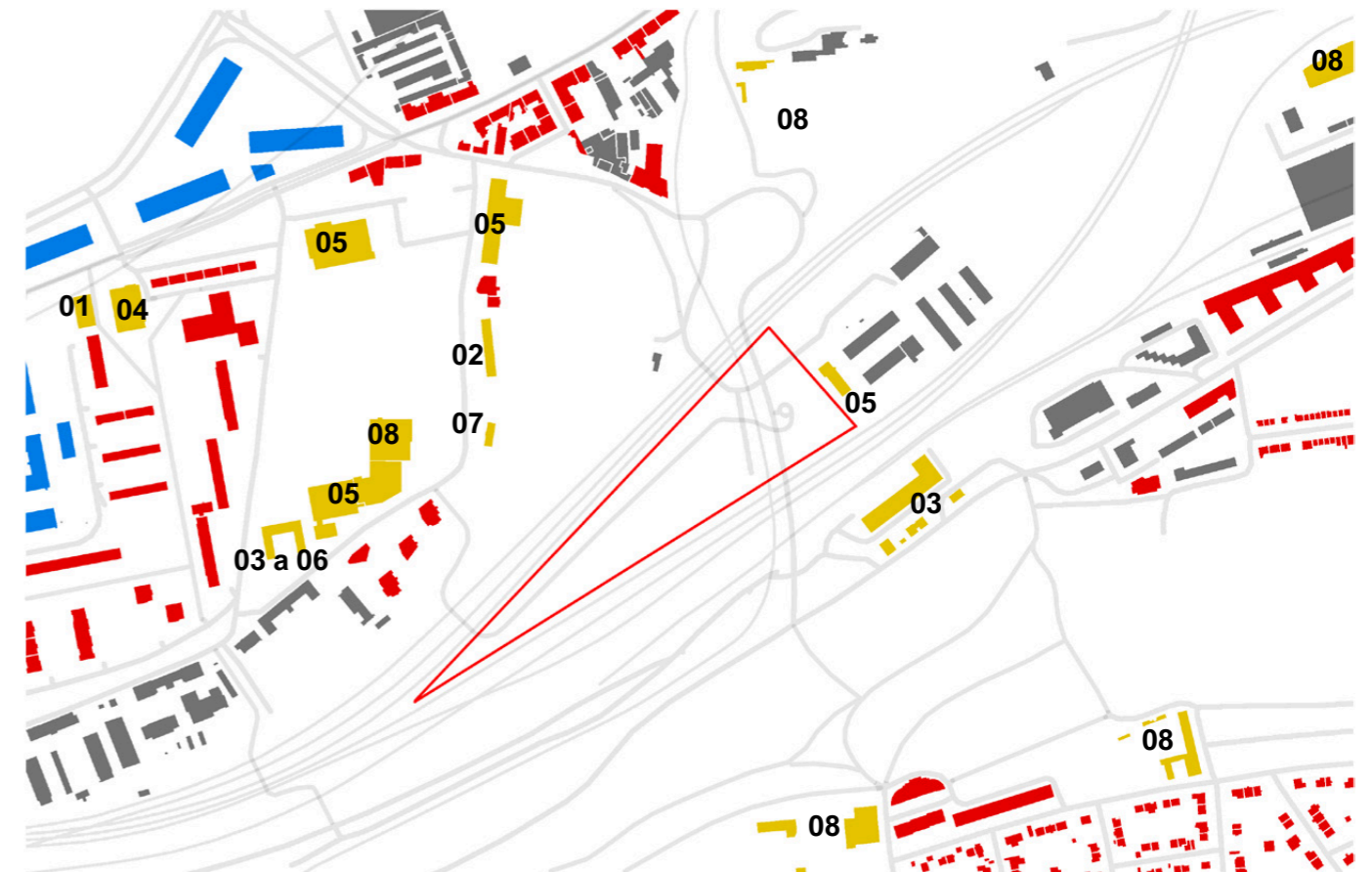

Zámek Sluneční

MŠ U Sluncové

V rámci analýzy rozdělují místní stavby do čtyř kategorií: 1) *obytné budovy*, 2) *budovy občanské vybavenosti*, 3) *kancelářské budovy*, 4) *budovy pro výrobu a skladování*. Ve východní části Mezitřítí jsou situovány objekty pro výrobu a skladování. V těsném sousedství řešeného území se ve zchátralém objektu nachází ubytovna, která dne 27.4. 2023 vyhořela. Podél tratí pak bytový komplex Krejčířka, čerstvě dokončená rezidence U Sluncové a plánovaná rezidence Blížká.

■	Obytné budovy		
■	Budovy občanské vybavenosti		
■	Kancelářské budovy		
■	Budovy pro výrobu a skladování		
—	Hranice řešeného území		
-
Označení budov občanské vybavenosti:	
01	Stanice metra (Invalidovna)
02	Mateřská škola (U Sluncové)
03	Zdravotnická zařízení
04	Obchod
05	Ubytovací zařízení (hotely, ubytovna)
06	Kulturní zařízení (divadlo Kámen)
07	Kulturní památka (zámek Sluneční)
08	Sportovní areály a volnočasová zařízení

Mezitratí

Palmovka

Cesta pro pěší

Schodiště

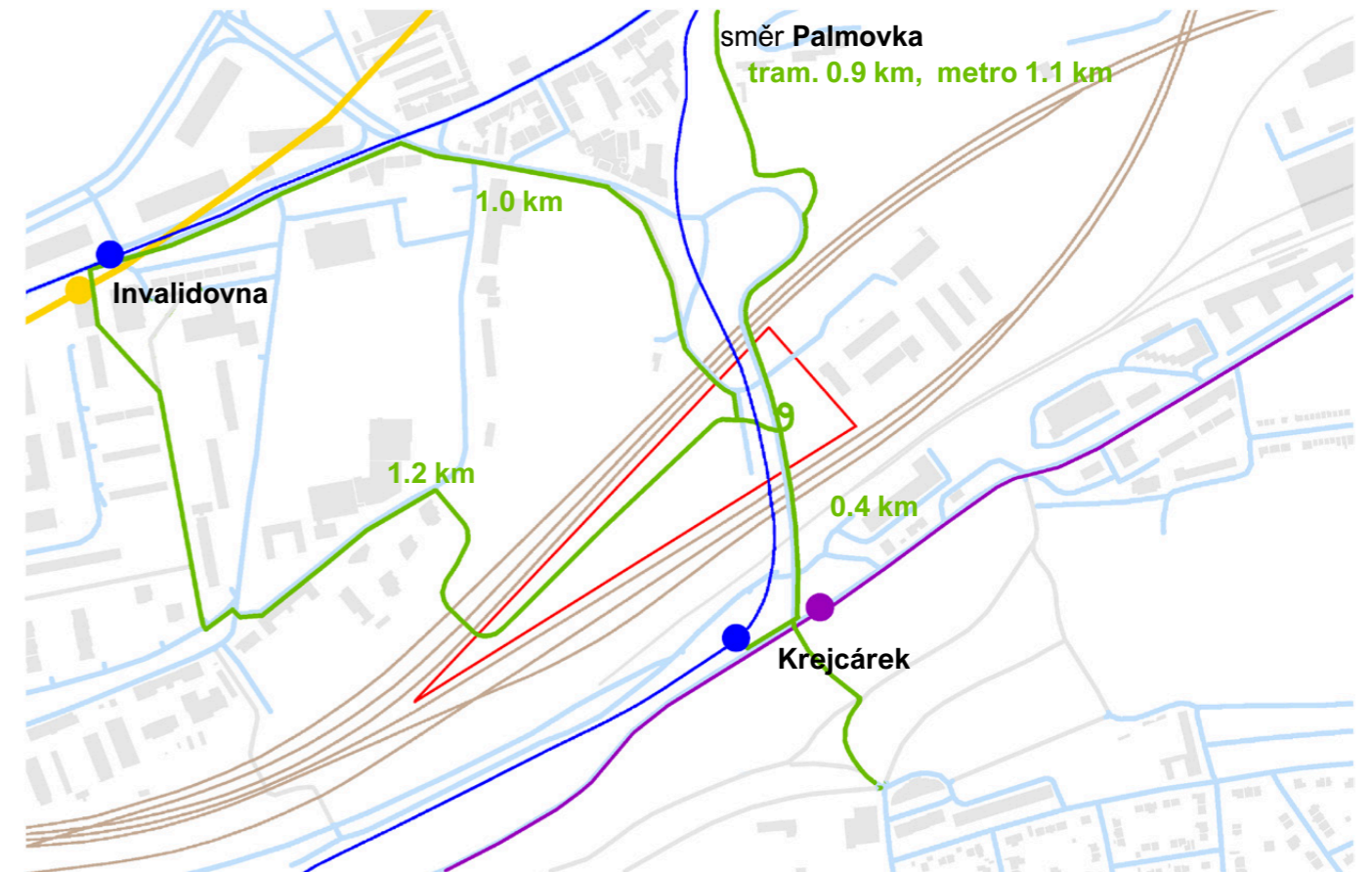
Tramvajová estakáda

Silniční most

Lokalizované území je poměrně dobře dostupné, jak osobní automobilovou, tak veřejnou dopravou. Docházkové vzdálenosti od stanic MHD:

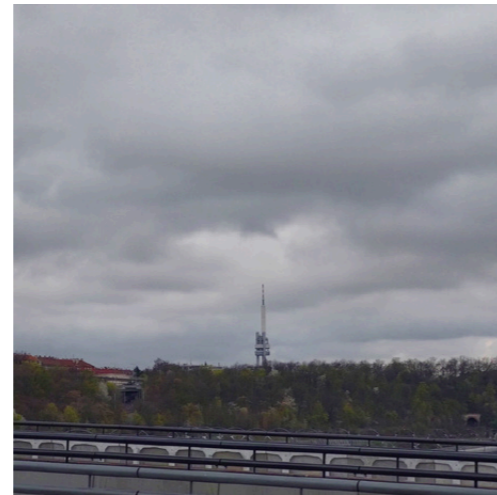
- a) od tramvajové nebo autobusové zastávky Krejčířek: 0.4 km (příchod po točité rampě vedoucí ze silničního mostu),
- b) od tramvajové zastávky Palmovka: 0.9 km nebo od stanice metra Palmovka: 1.1 km (příchod po točité rampě vedoucí ze silničního mostu),
- c) od stanice metra Invalidovna: 1.0 km (příchod z ulice pod Plynojemem), nebo 1.2 km (příchod po pěší cestě se schodištěm).

- Linka metra B, stanice Invalidovna
- Tramvajová linka, zastávka Invalidovna; Krejčířek
- Autobusová linka, zastávka Krejčířek
- Uliční síť
- Cesty pro pěší
- Cílový bod
- Železniční trať
- Hranice řešeného území

Libeňský plynojem

Žižkovská věž

Les Krejcárek

Park Pod plynojemem

Východní část Mezitřetí

Halový objekt, Krejcárek

Silné stránky:

- dobrá dopravní dostupnost (metro, tramvaj, autobus, automobil)
- železniční trať s protihlukovou zdí, nebo vedoucí v zářezu, který brání šíření hluku
- díky vzdálenosti řešeného území od obytné zástavby možnost umístění zdroje hluku
- vysázené pásy zeleně podél tratí
- blízkost lesa Krejcárek a parku Pod Plynojemem
- studánky (Pod Pražačkou, Pod Krejcárkem)

Slabé stránky:

- hluk a zplodiny z automobilové dopravy
- absence chodníku na tramvajové estakádě, nedostatečná šířka chodníku na silničním mostě
- cesta pro pěší vedoucí napříč řešeným územím není bezbariérová
- železniční trať představující výraznou bariéru
- slepá ulice Pod Plynojemem a neoficiální zkratka přes koleje
- v důsledku odlehlosti hrozící kriminalita, vandalismus, odhazování smetí
- sociálně vyloučená lokalita
- přetvoření původní morfologie výstavbou a rozšiřováním železniční trati
- výskyt invazivních druhů stromů (trnovník akát, dub červený)

2. Psí útulek

Referenční stavby

Definice a historie útulku

„Útulkem pro zvířata se rozumí zařízení, které poskytuje dočasnou péči toulavým a opuštěným zvířatům“ (veterinární zákon (§ 3 odst. 1 písm. kk)). Dále je to též zařízení, kde mohou být umístěna zvířata přímo závislá na bezprostřední péči člověka, zejména psi, kočky a jiné druhy zvířat ze zájmových chovů, a to na žádost a náklady chovatele, nebo zvířata toulavá a opuštěná. Péči o zvířata musí zajišťovat osoba kvalifikovaná podle podmínek § 42 odst. 2 veterinárního zákona (viz § 28 odst. 2 vyhl. č. 296/2003 Sb.). Od 1.11. 2017 má každý útulek povinnost zažádat místně příslušnou krajskou veterinární správu o zaregistrování útulku.

K prvním zařízením tohoto typu právem náleží zvířecí útulek v Pensylvánii z roku 1869, založený organizací Women's SPCA. V roce 1935 v německém Darmstadtu vznikl útulek pro zatoulaná zvířata, který byl dokonce i rozšířen o možnost hotelových služeb. Cestovatelé a nemocní občané sem mohli svěřit své mazlíčky, zejména psi, kočky a králíky. V České republice zásluhou Městské policie hlavního města Prahy vznikl první útulek pro zvířata v roce 1993, Psí domov v Troji. Rychle následovaly další... Ke dni 10. 5. 2023 bylo v Česku zaregistrováno 319 zvířecích útulků.

Psí útulky u nás

Psí útulky v České republice jsou obvykle umístěny v přestavěných objektech, které původně měly jiný účel (např. kasárna, hospodářské stavení, kravín). Existuje však několik málo případů, kdy se jedná o stavbu novou, navrženou za účelem provozu útulku. Zařízení se často potýkají s nevyhovujícím provozem, nízkou kapacitou a nedostatkem financí. Některá fungují lépe, jiná hůře. Rozlišují se útulky, které jsou určeny pouze pro psy odchycené městskou policií a útulky, určené jak pro odchycené psy, tak pro psy odložené, týrané či z testovacích laboratoří. Pokud jde o útulek a jeho financování, po omezenou dobu přispívá na pobyt odchyceného psa město, na jehož správním území se útulek nachází. Nezanebatelná část provozu je hrazena z (jednorázových) příspěvků od dárců, dobročinných akcí a neobejde se bez pomoci ochotných dobrovolníků. V některých zařízeních jsou nabízeny placené služby psího hotelu či výcviku. V útulcích jsou psi umisťováni do venkovních kotců, nebo pobývají ve vnitřních prostorech, které jsou během topné sezóny temperovány. Kubatura ani minimální plocha kotce není v současné době u nás legislativně stanovena. Velikost kotců se pohybuje v rozmezí dvou až šestnácti metrů čtverečních, přičemž velikosti nad deset metrů čtverečních jsou spíše ojedinělé.

Cílem a snahou pracovníků útulku je u nalezených zvířat dohledat původního majitele a zvířecího mazlíčka vrátit zpět. U ostatních je samozřejmostí co nejdříve najít pro pejska nový domov. V případě štěňat relativně lehký úkol, u starých, zmrzačených, agresivních či nemocných psů věc téměř nemožná. Tito pejsci zde většinou svůj život dožívají. Proto je nezbytné vytvořit těmto opuštěncům optimální podmínky. Maximálně zkvalitnit a zpříjemnit pobyt v útulku. K tomu patří péče o ně samotné (veterinární ošetření, výcvik, socializace) i důstojné vyhovující zázemí, ideálně s možností dostatečného pohybu na čerstvém vzduchu. Ošetřovatelé útulku berou často svou práci jako poslání. Nejsou tady jen proto, aby pejsci nebyli na ulici a neumírali hladu. Hlavním úkolem zaměstnance je obnovit oslabenou důvěru ve vztahu člověk – zvíře. Přejít k novému chovateli je pak už pouhou formalitou.

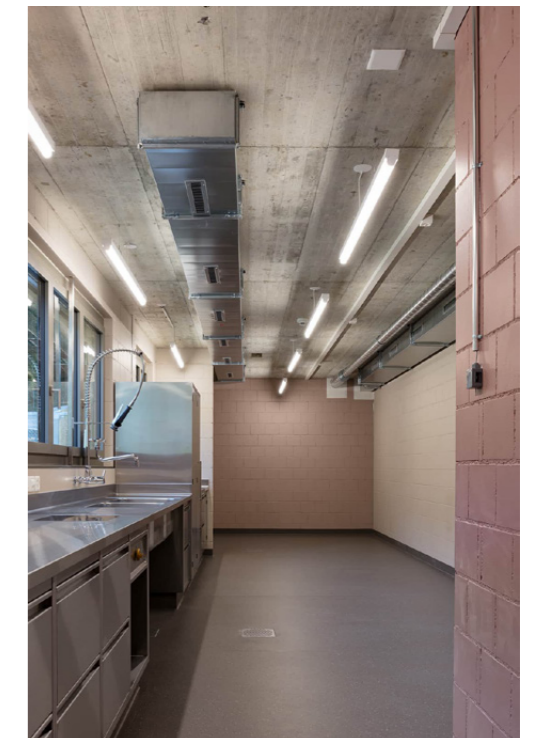
Útulek pro zvířata v nouzi, Plzeň (psince) [21]

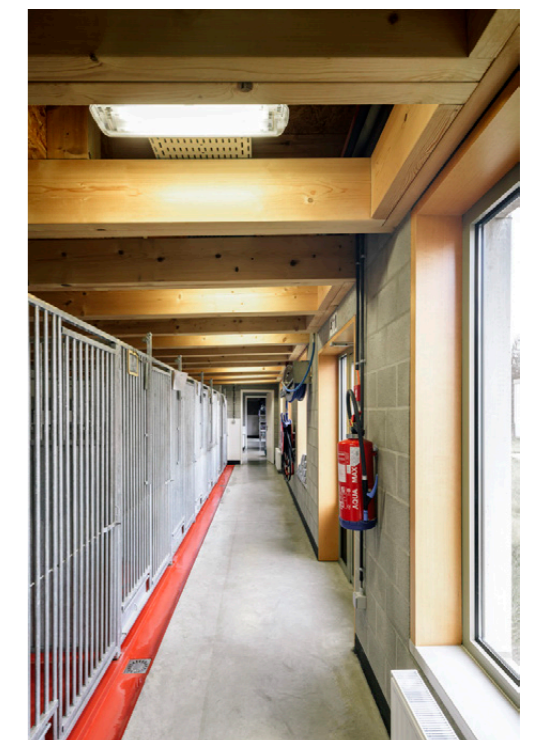
Zimoviště a karanténa v Zoo Praha [11]

Zvířecí útulek, Lommel, Belgie (dvorek s výběhem) [2]

Das neue Berner Tierzentrum, Švýcarsko (přípravna krmiva) [5]

Zvířecí útulek, Lommel, Belgie (vnitřní ubikace) [2]

Referenční stavby

Zmapování následujících referenčních staveb zvířecích útulků posloužilo k sestavení stavebního programu. Zařazeny jsou nejen psí útulky a útulky pro opuštěná zvířata, ale také karanténa a psí škola. Vybrané zahraniční reference jsou důkazem, že prostřednictvím architektonického návrhu lze vytvořit provozy s estetickou hodnotou.

Seznam referenčních staveb u nás:

- Psí útulek Bouchalka, Buštěhrad
- Psí útulek Dogpoint, Lhotky, Malotice
- Psí útulek Haryk, Poděbrady
- Psí útulek Rožnovsko, Rožnov pod Radhoštěm
- Psí útulek Voříškov, Zbuzany u Prahy
- Psí útulek, Kolín
- Psí útulek, Kutná Hora
- Útulek AniDef, Žim
- Útulek DogPlanet, Mělník
- Útulek Dogsy, Jestřebí
- Útulek pro opuštěná zvířata, Brno
- Útulek pro opuštěná zvířata, Hradec Králové
- Útulek pro zvířata v nouzi, Plzeň
- Útulek pro zvířata v nouzi, Zlín
- Víceúčelové zařízení a útulek pro psy, Borovno
- Zimoviště a karanténa v Zoo Praha

Seznam referenčních staveb v zahraničí:

- Das neue Berner Tierzentrum, Švýcarsko
- Psí škola, Brunete, Španělsko
- Zvířecí útulek, Lommel, Belgie
- Zvířecí útulek, Peñaflo, Španělsko

Zvířecí útulek, Peñaflo, Španělsko [16]

Útulek pro zvířata v nouzi, Zlín (hlavní budova s veterinární ordinací) [22]

Psí škola, Brunete, Španělsko [8]

Zvířecí útulek, Peñaflo, Španělsko (psí očista) [16]

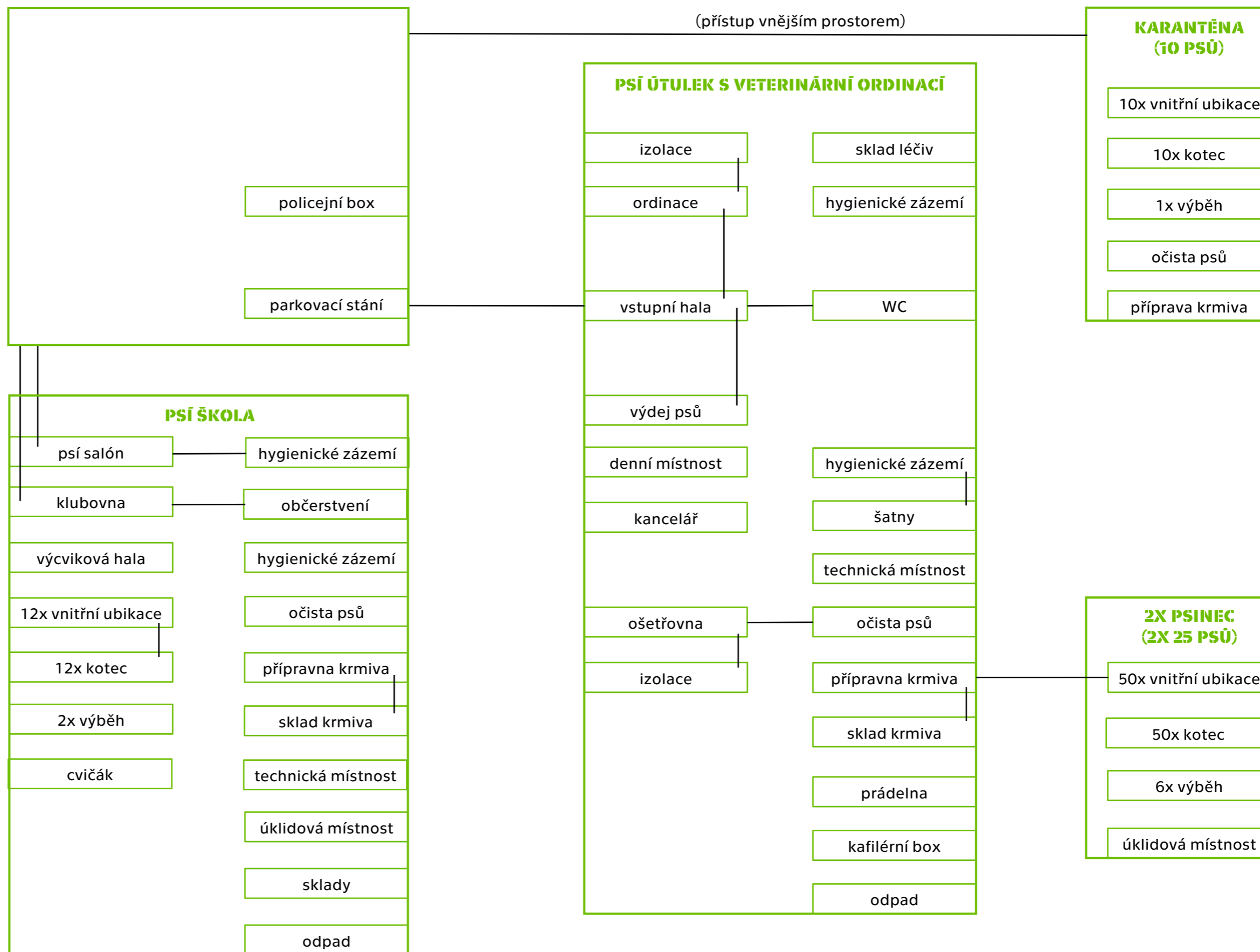

Psí škola, Brunete, Španělsko (výcviková hala) [8]

3. Stavební program

Návrh vychází z předpokladu, že výstavba zařízení bude hrazena z rozpočtu hlavního města Prahy a dotací. Psí útulek i psí škola budou zaštiťováni soukromým provozovatelem. Útulek je určen pro psy odchycené i odložené. Minimální kapacita útulku je 60 psů, z toho minimálně 15 % tvoří karanténa. Kapacita hotelu je 12 psů. Psi mají k dispozici vnitřní ubikace propojené s venkovním kotcem a několik oplocených výběhů. Pro nově přijaté psy je vyhrazena karanténa, v níž psi stráví dva týdny. Karanténa má své vlastní zázemí, psí očistu a přípravu krmiva. Součástí útulku je ošetřovna a veterinární ordinace, na které navazují izolace určené pro zvířata po operaci a po porodu. Součástí psí školy je cvičák, výcviková hala, klubovna, psí salón a ubikace umožňující pobyt psů přes den, v případě psího hotelu i přes noc. Prostory psí školy i útulku by se daly rozdělit do následujících kategorií:

- prostory pro veřejnost (psí salón, klubovna, vstupní hala plnící funkci čekárny, výdej psů, hygienické zázemí včetně bezbariérové koupelny)
- prostory pro vedení, pracovníky a dobrovolníky (kancelář, denní místnost s kuchyňkou, šatny, hygienické zázemí)
- prostory pro pobyt psů (psince s vnitřními ubikacemi a venkovními kotci, oplocené výběhy pro psy, karanténa)
- prostory pro výcvik psů (cvičák, výcviková hala)
- prostory pro ošetřování zvířat (ošetřovna a veterinární ordinace s návazností na izolace), přípravu krmiva a psí očistu (samostatně pro psí útulek a karanténu)
- ostatní: sklady (krmiva, léčiv, zahradního náčiní, židlí a stolků), úklidové místnosti s výlevkou, technické zázemí, prádelna, odpad, kafilerní box, policejní box (noční odchyt).

4. Návrh

Autorská zpráva

Autorský narativní text

Zbytková plocha odříznutá od města. Nemísto. Zapomenutá oáza v betonové šedi. Prostě vyšla. Vyšla na papíře dopravních inženýrů. Železniční trať. Protihluková stěna. Betonové pilíře. Rozpálené pláště plechových hal. Usiluji o využití potenciálu území. Formuji smysluplné prostředí s charakterem.

Navrhuji psí útulek s veterinární ordinací v Mezitratí. Psi hrají v životě mnoha z nás důležitou roli a nemělo by nám být lhostejné jejich zdraví. Osluněné travnaté výběhy zajišťují dostatek pobytu na čerstvém vzduchu. Dřeviny, stejně jako extenzivní zeleň na střeších, příznivě ovlivňují mikroklima, snižují prašnost, tlumí hluk. Dvorky s ovocnými stromy dotváří domáckou atmosféru a odkazují k minulosti místa.

Navrhuji psí školu se psím hotelem v Mezitratí. Psí škola je odpovědí na otázku kam s ním během pracovní doby, nemoci či dovolené. Navíc pomáhá spojovat milovníky psů, a to nejen z Karlína, Žižkova, Libně a Vysočan.

Jednopodlažní budovy a jejich potřebné zázemí pospojované do jednoho co nejmenšího celku se výrazně nepropisují do panoramatu města, nezakusují se do krajiny, jsou šetrné vůči přírodě, přesto však poskytují dostatečný komfort. Psí škola, funkčně i prostorově oddělená od psího útulku, je určena pro hlídání, ubytování a výcvik psů a pro školení cvičitelů. Výcviková hala je navržena tak, aby mohla být využívána celoročně. Psí útulek se skládá z hlavní budovy a dvou psinců. Provoz hlavní budovy v sobě zahrnuje také veterinární ordinaci s potřebným vybavením. Tato ambulance bude sloužit nejen pro ubytovaná zvířata, ale bude nabízet své ošetrovatelské služby i široké veřejnosti. Nechybí ani skladovací prostory pro krmivo, kuchyňka k přípravě krmiva, ošetrovna, psí očišťa, sociální zázemí včetně sprchy a toalety pro invalidy.

Urbanistické a krajinářské řešení

Oplocený areál je situován ve střední části Mezitratí. Tři stávající vstupy do území (slepá ulice Pod Plynojemem, točitá rampa, pěší podchod pod tratí), zůstanou zachovány i nadále. Plánuji okružní jednosměrnou komunikaci, zajišťující přístup k psí škole a útulku. Parkoviště pro odchyťovou službu i veřejnost s kapacitou 11 míst je umístěno pod mosty, pro zásobování útulku přímo ve dvoře u objektu. Projekt počítá se zachováním pásů zeleně, které pomáhají utlumit hluk z projíždějících vlaků. Záměrně zastavuji jen malou část území a dávám tak vzniknout velkorysému volnému prostoru pro venčení psů. Přirozenou bariéru mezi psím útlukem a neformálním veřejným parkem vytvoří stromořadí a pás keřů středního a nízkého vzrůstu. Ovocné stromky vysazené na dvorcích areálu útulku se stanou součástí ekosystému parku.

Architektonické řešení

Sjednocujícím prvkem psí školy a útulku jsou neomítnuté betonové tvárnice. Šedá barva tvárnice je vyvážena tmavě zelenými akcenty (rámy oken, podlaha). Plochá střecha s extenzivní zelení pomáhá zadržovat vodu, zabraňuje vzniku tzv. městských tepelných ostrovů a snižuje tepelné ztráty. Instalací solárních panelů na ploché střechy se budovy stanou soběstačnějšími. Hliníková pergola s prosklenou střechou a markýza slouží jako ochrana proti dešti a slunci. Výraznou dominantou areálu je převýšená část psí školy, výcviková hala, jejíž plášť je tvořen tmavě zelenými šablonami z recyklovaného hliníku a Profilitu. Interiér výcvikové haly je strohý, světlo sem proniká shora skrz profilové sklo ze všech čtyř stran. Průsvitné profilové sklo je prvkem, který je také součástí vstupní haly útulku. V prostorách útulku i psí školy je bezespará epoxidová podlaha zvolená v zelené barvě. Typ podlahy splňuje základní hygienický požadavek na dobrou čistitelnost.

Konstrukčně technické řešení

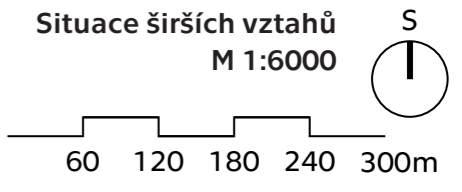
Nosné obvodové zdivo je navrženo z betonových sendvičových tvárnice s tepelnou izolací. Z tvárnice jsou vnitřní nosné stěny i příčky. Pro výplně otvorů jsou použity hliníkové dveře a okna v tmavě zeleném provedení. Součástí dveřního otvoru mezi vnitřními zateplenými ubikacemi a venkovními kotci je průlez pro psa a větrací mřížka. V ubikacích je zamýšlen velkoformátový keramický obklad od podlahy až ke stropu. Součástí mříže mezi kotci (z pozinkované oceli) je deska z recyklátu do výšky 1.25 m. Interiérové dveře a zárubně budou vybrány s ohledem na zvýšenou vlhkost. Stropní konstrukce je z betonových filigránových stropních nosníků a stropních vložek. Konstrukce zastřešení haly je z dřevěných lepených vazníků, které jsou nesené ocelovými sloupky. Zatížení je přeneseno do stěn z monolitického železobetonu. Mezi fasádními šablonami a izolací z minerální vlny je vzduchová mezera zabraňující přehřívání.

Sumarizace ploch

Útulek má k dispozici 60 ubikací pro psy. Psi bývají obvykle v ubikacích samostatně či po dvou, štěňata společně. V hotelu je možné ubytovat 12 psů. Pes má k dispozici 10.5 m² (4.7 + 5.8 m², tj. součet plochy vnitřní ubikace a kotce). Plocha venkovních výběhů se pohybuje v rozmezí od 150 m² do 300 m². K venčení psů slouží nezastavěná travnatá plocha mimo samotný areál útulku, případně cvičák s plochou 3300 m². Výcviková hala má plochu 210 m². Tabulka ploch, kubatur a počtů je uvedena v závěrečné části práce.

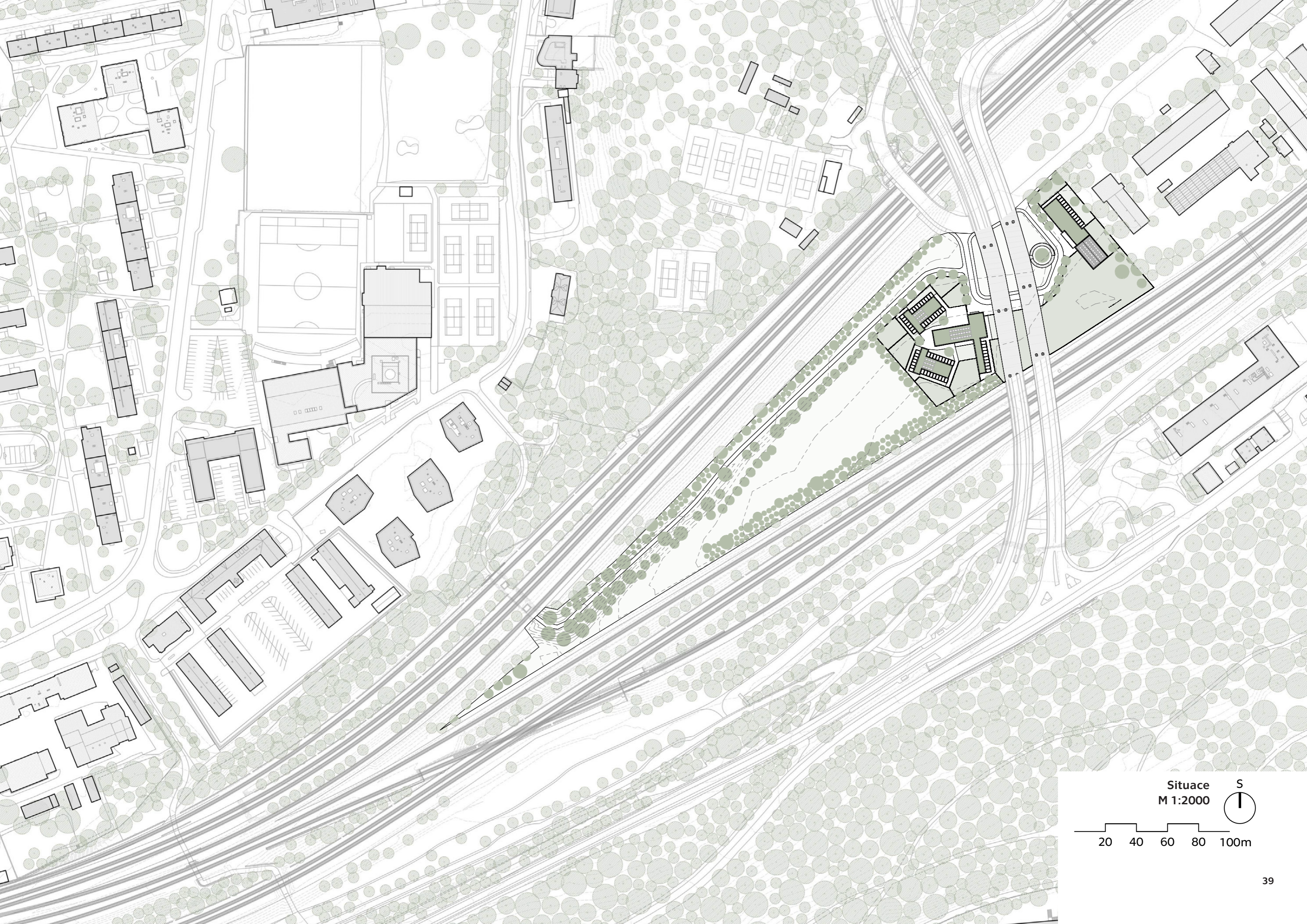
Situace širších vztahů
M 1:6000

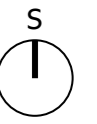
60 120 180 240 300m

S

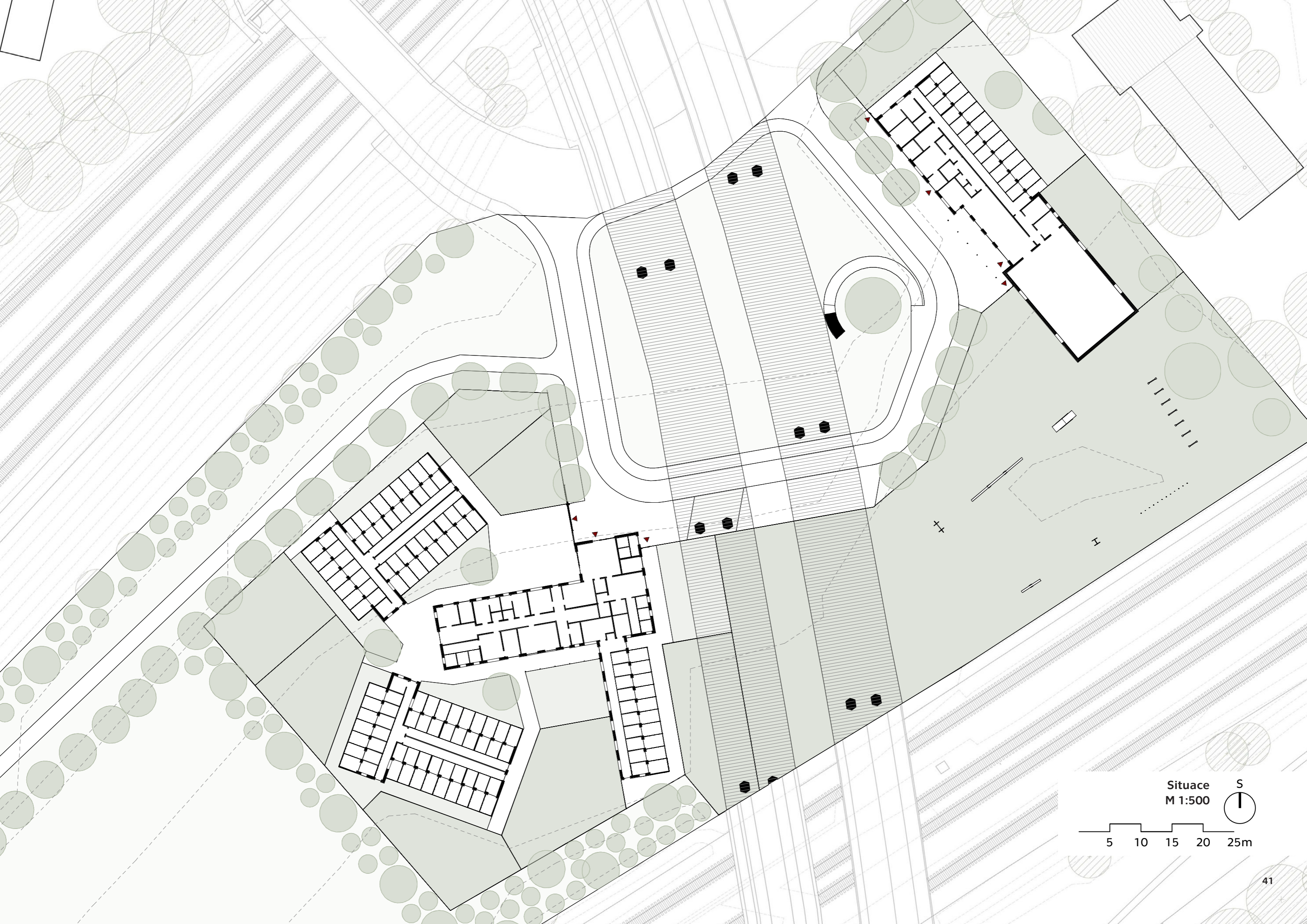
The scale bar consists of a horizontal line with vertical tick marks at 60, 120, 180, 240, and 300 meters. To the right of the scale bar is a north arrow, which is a circle with a vertical line and a small circle at the top, labeled with the letter 'S'.

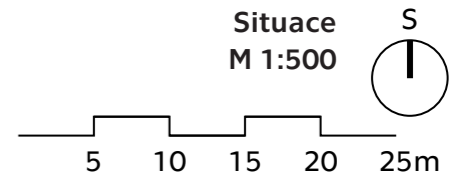
Situace
M 1:2000

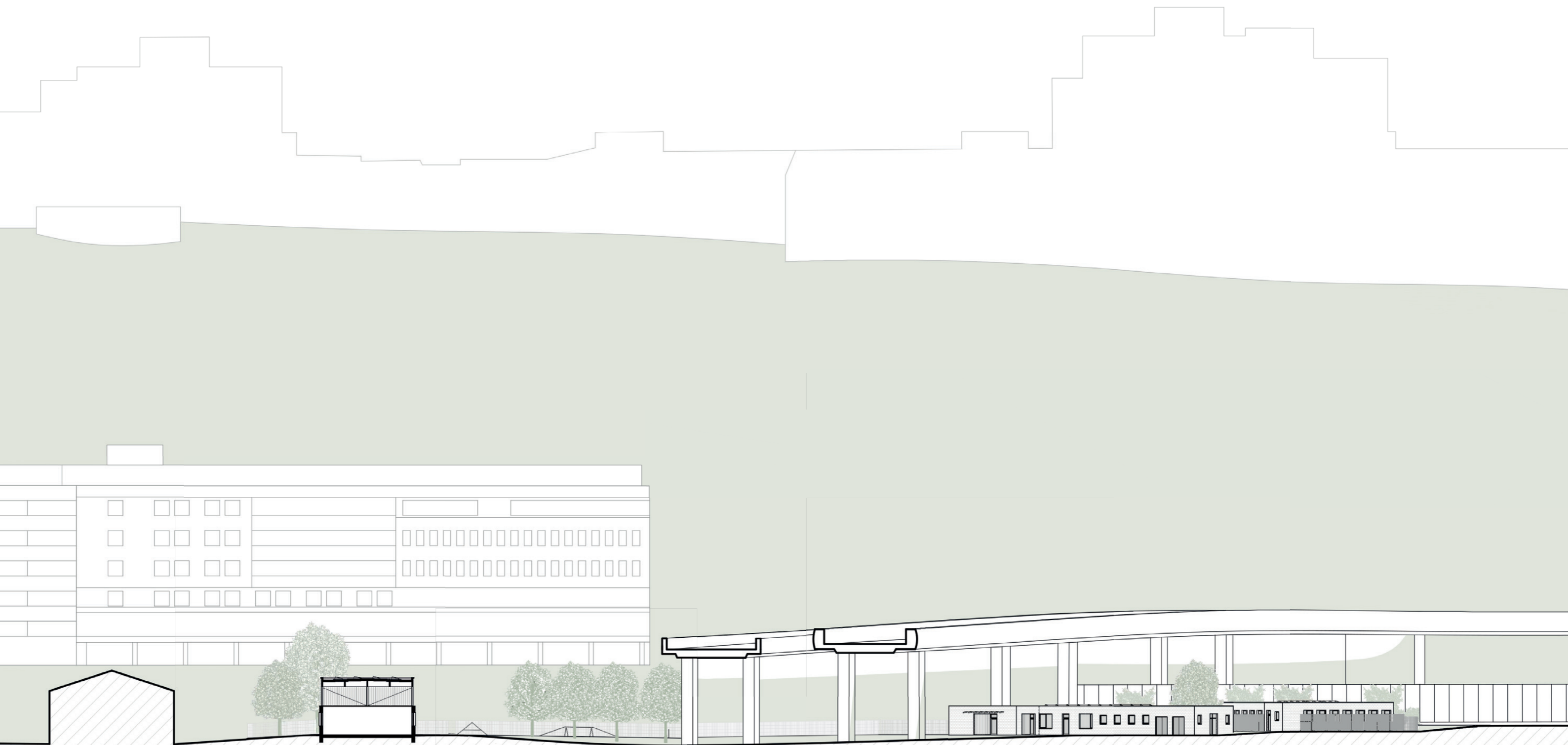

20 40 60 80 100m

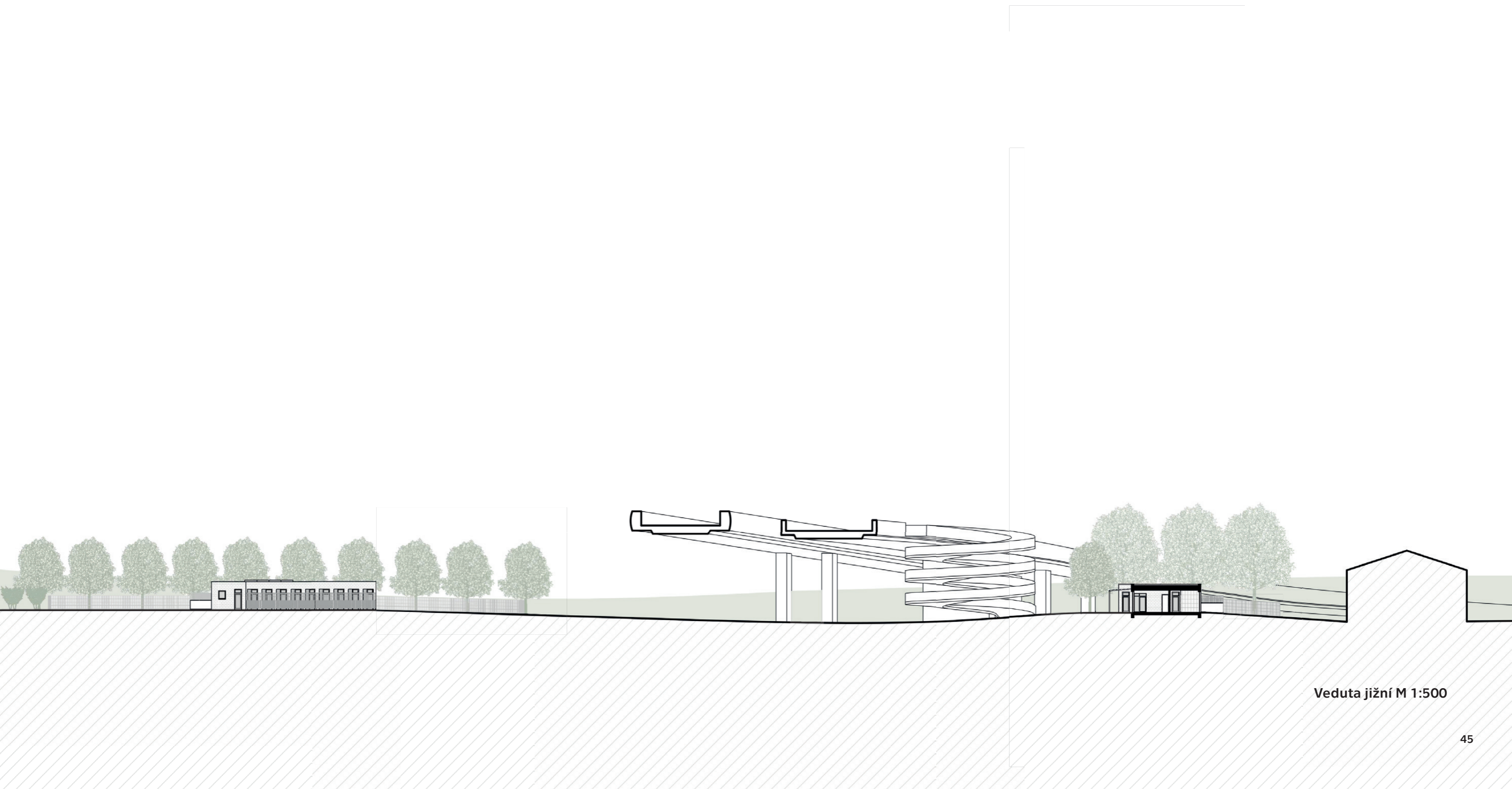

Situace
M 1:500

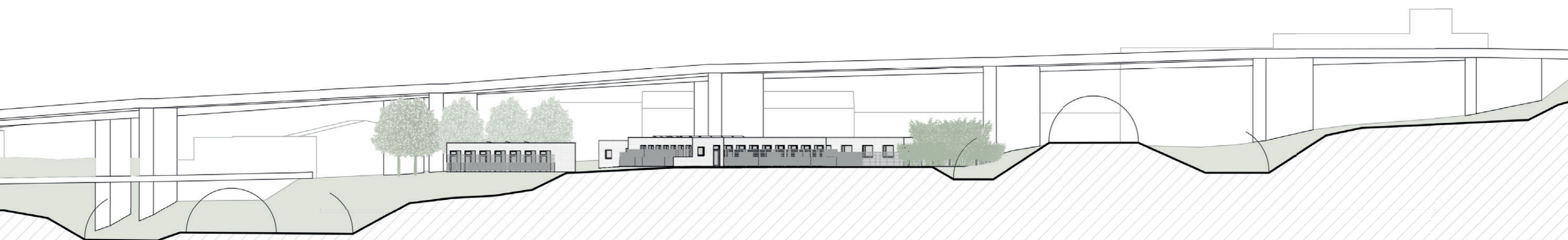

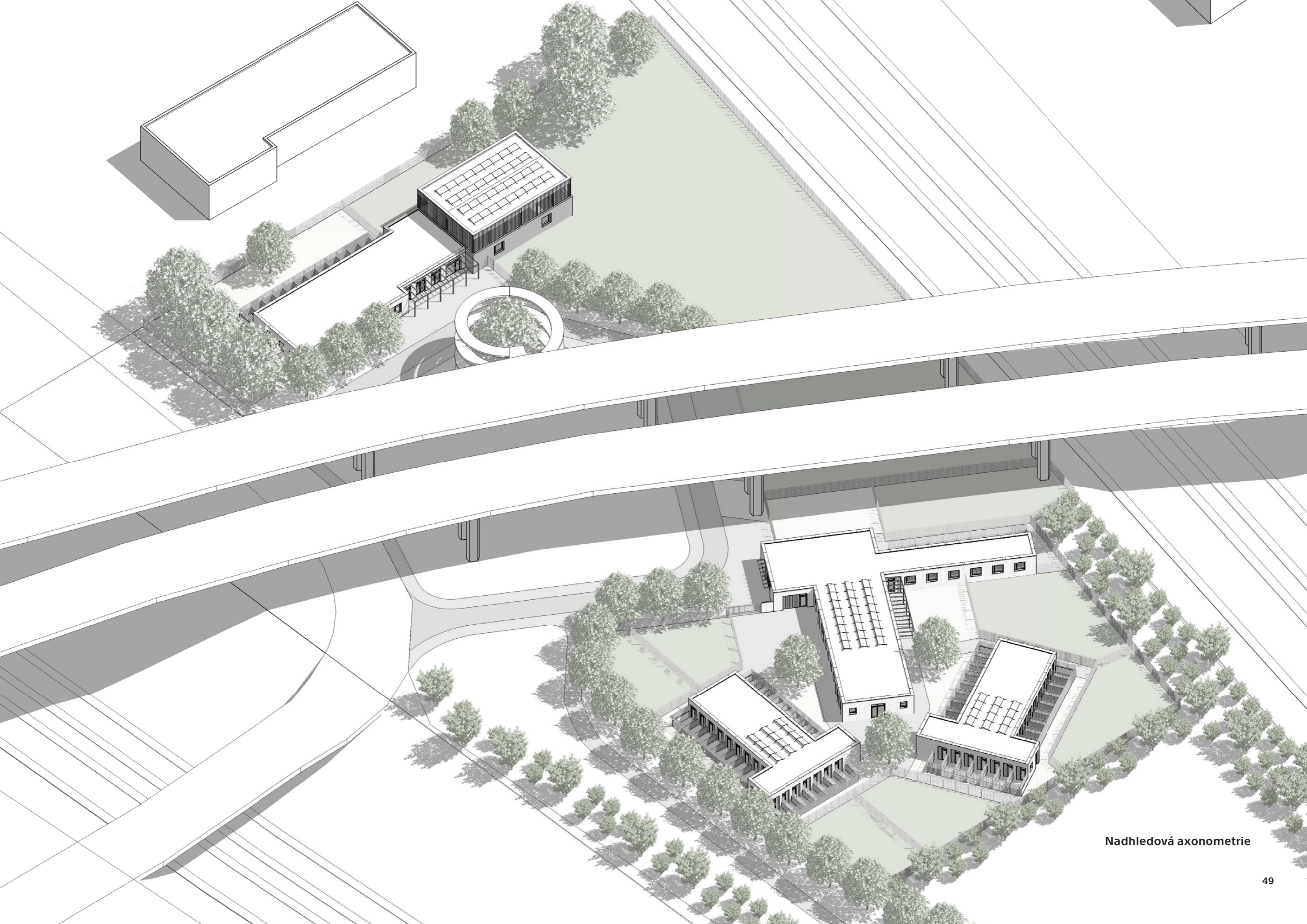
Veduta severní M 1:500

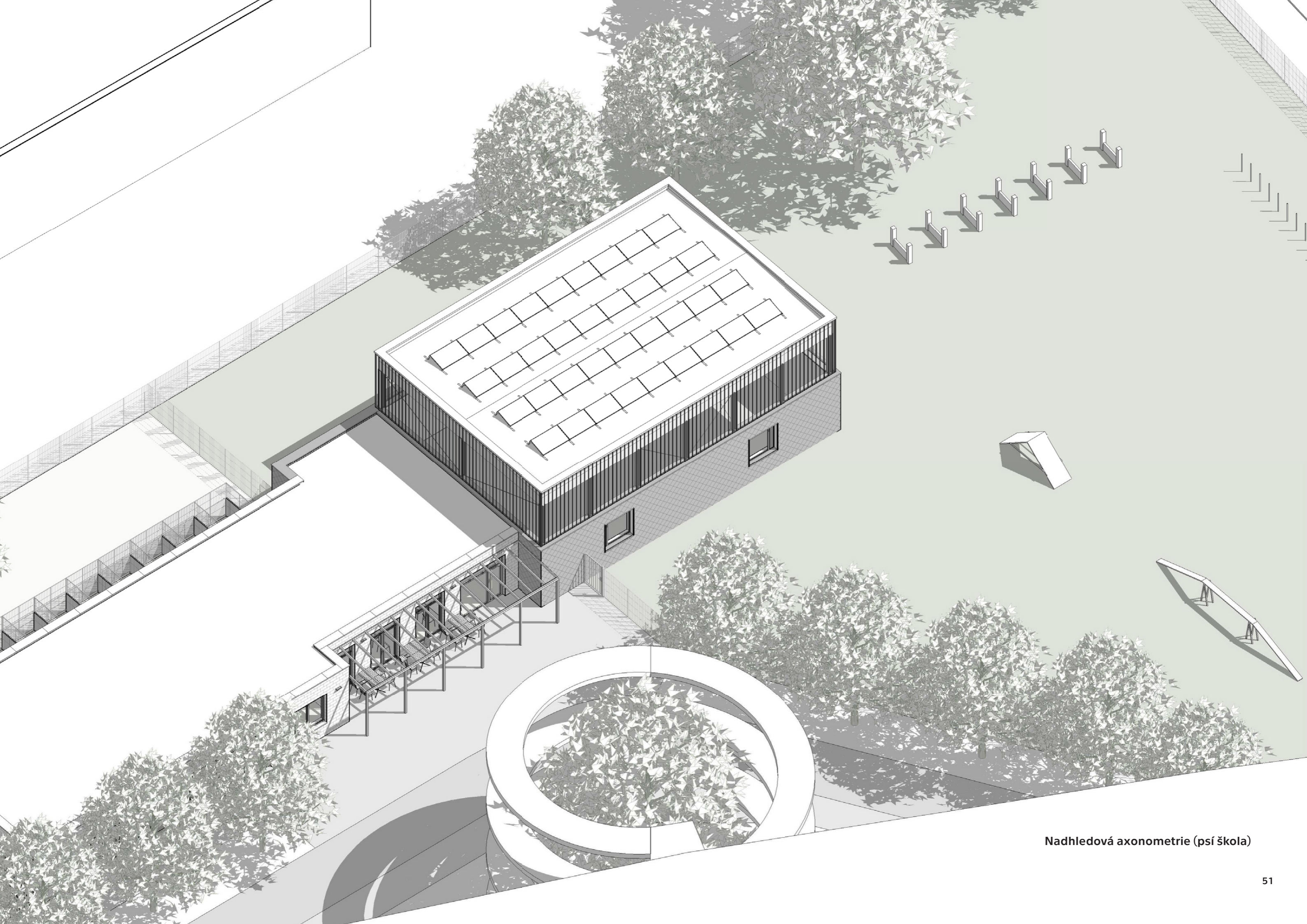
Veduta jižní M 1:500

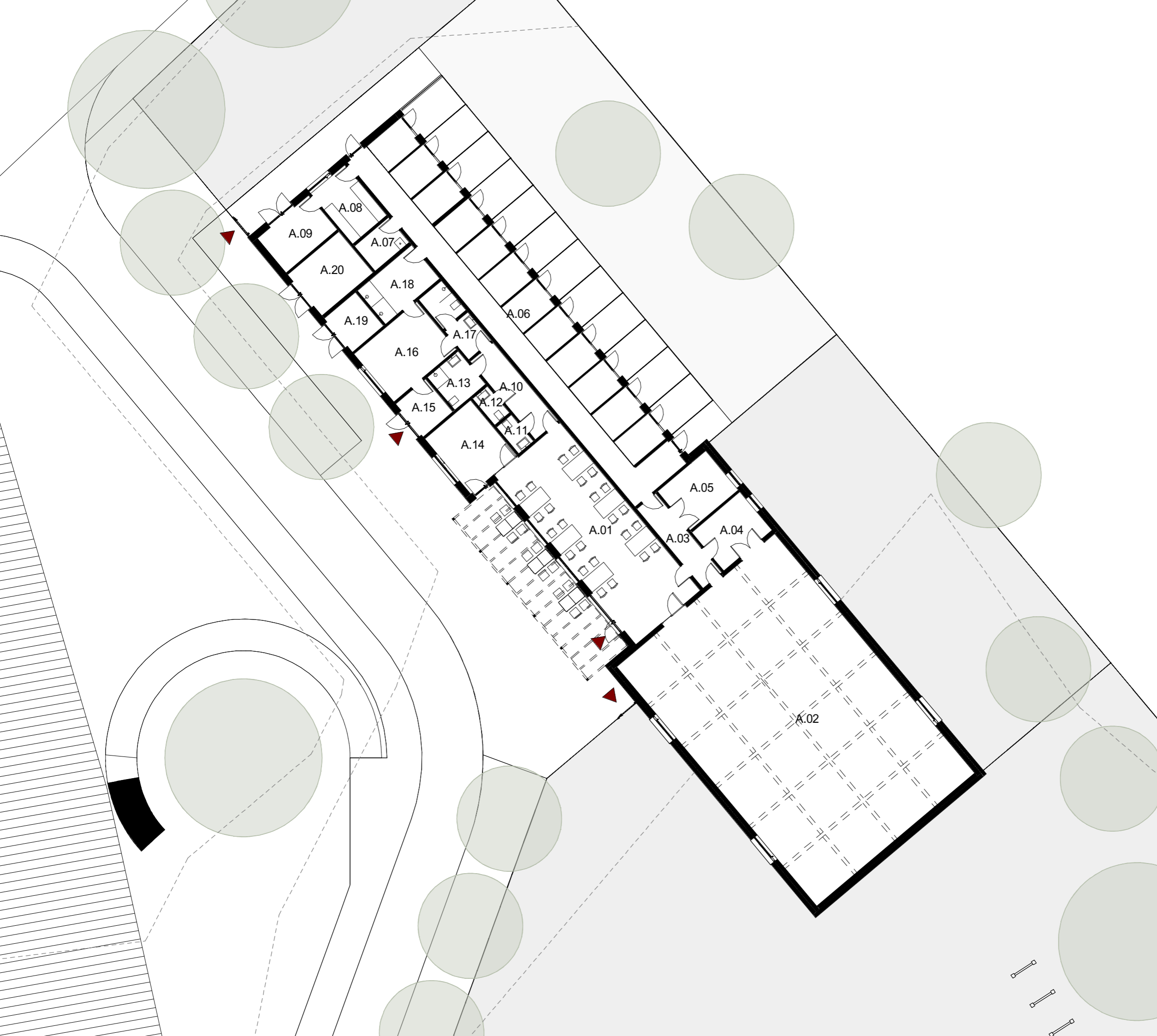
Veduta západní M 1:500

Nadhledová axonometrie

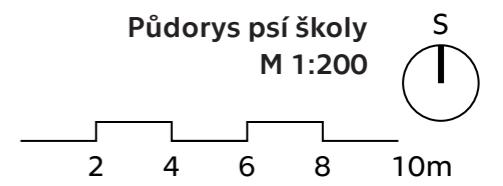

Nadhledová axonometrie (psí škola)

Tabulka místností - psí škola

číslo	název	plocha
A.01	Klubovna	60 m ²
A.02	Výcviková hala	210 m ²
A.03	Chodba	8 m ²
A.04	Sklad	10 m ²
A.05	Technická místnost	10 m ²
A.06	Hotelové ubikace	95 m ²
A.07	Úklidová místnost	5 m ²
A.08	Přípravná krmiva	10 m ²
A.09	Sklad krmiva	10 m ²
A.10	Chodba	10 m ²
A.11	WC	2 m ²
A.12	WC	2 m ²
A.13	Koupelna	6 m ²
A.14	Občerstvení	14 m ²
A.15	Zádveří	5 m ²
A.16	Psí salón	17 m ²
A.17	Koupelna	8 m ²
A.18	Očista psů	10 m ²
A.19	Odpad	6 m ²
A.20	Sklad	12 m ²
Celkem: 20		510 m ²

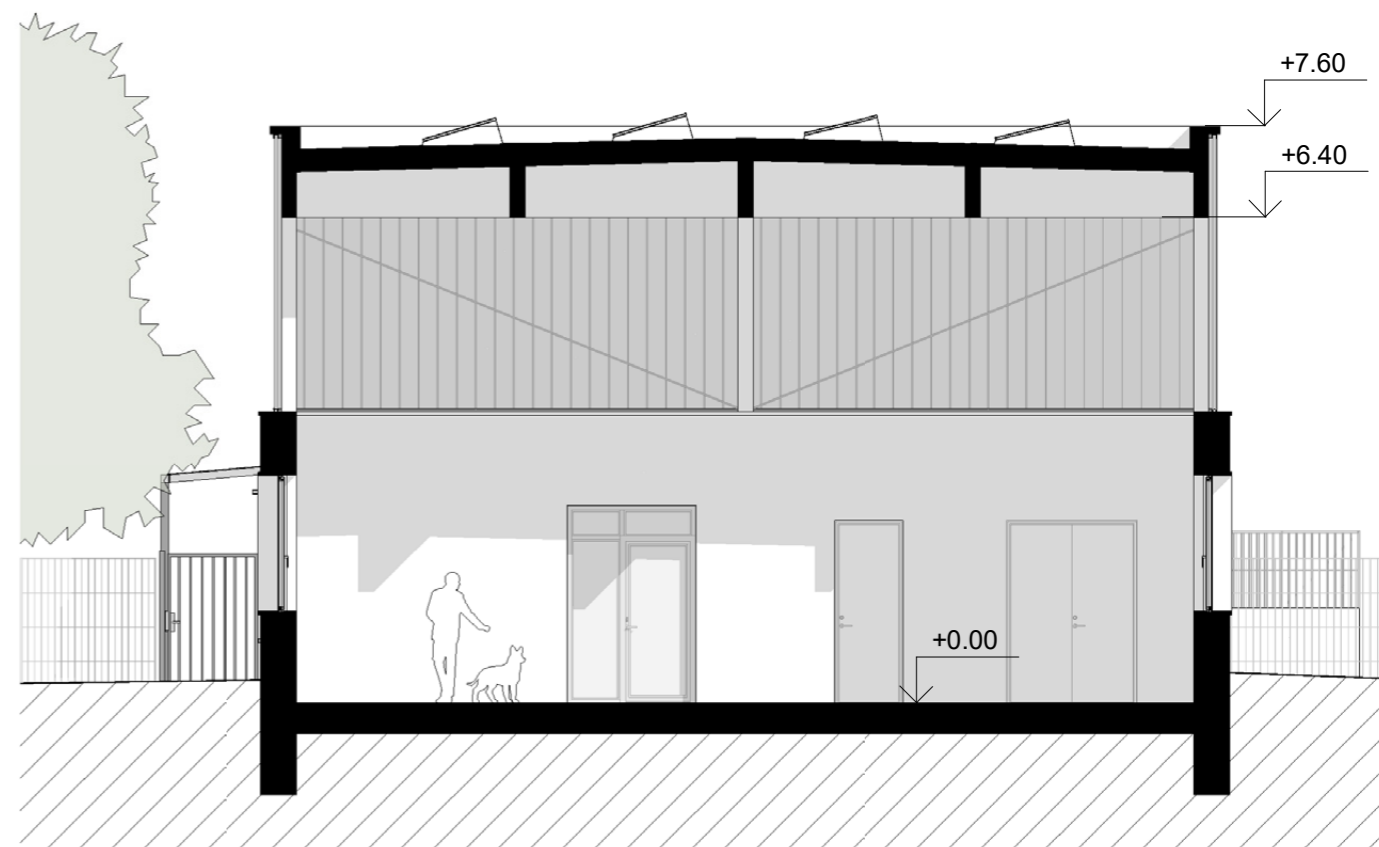
Pohled severovýchodní M 1:100

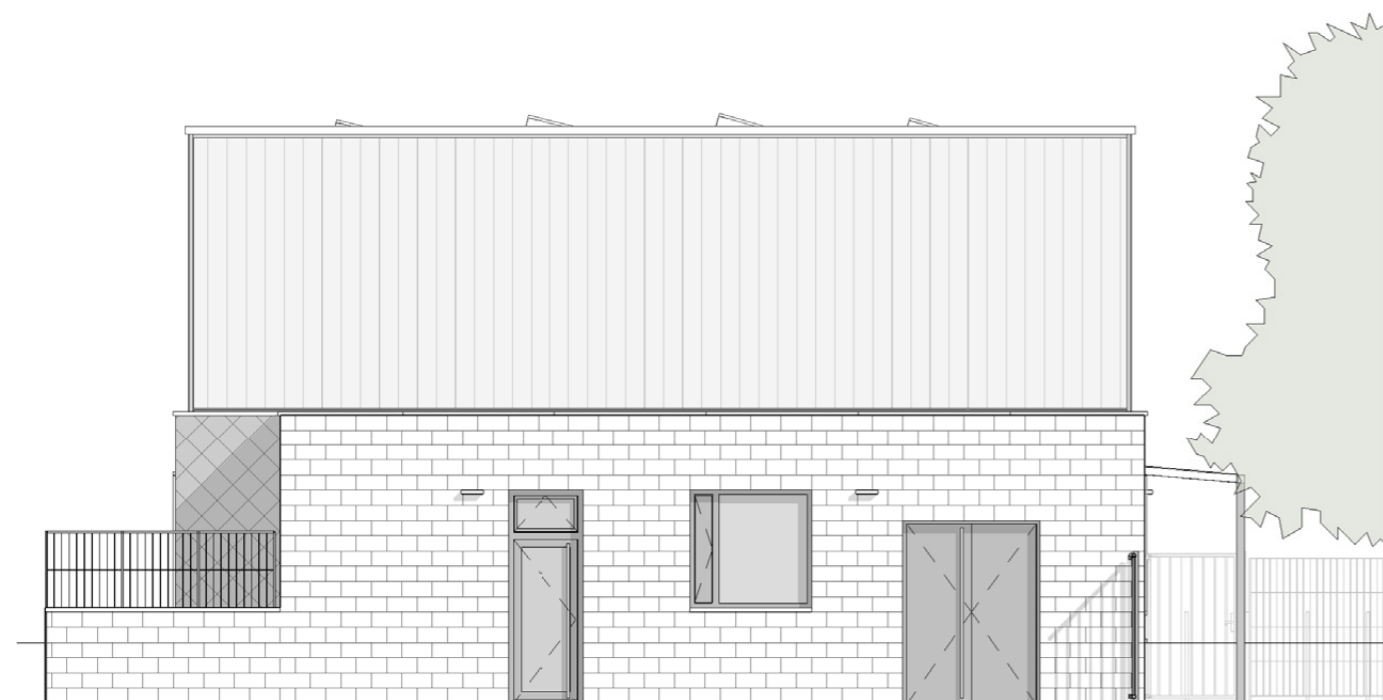
Pohled jihozápadní M 1:100

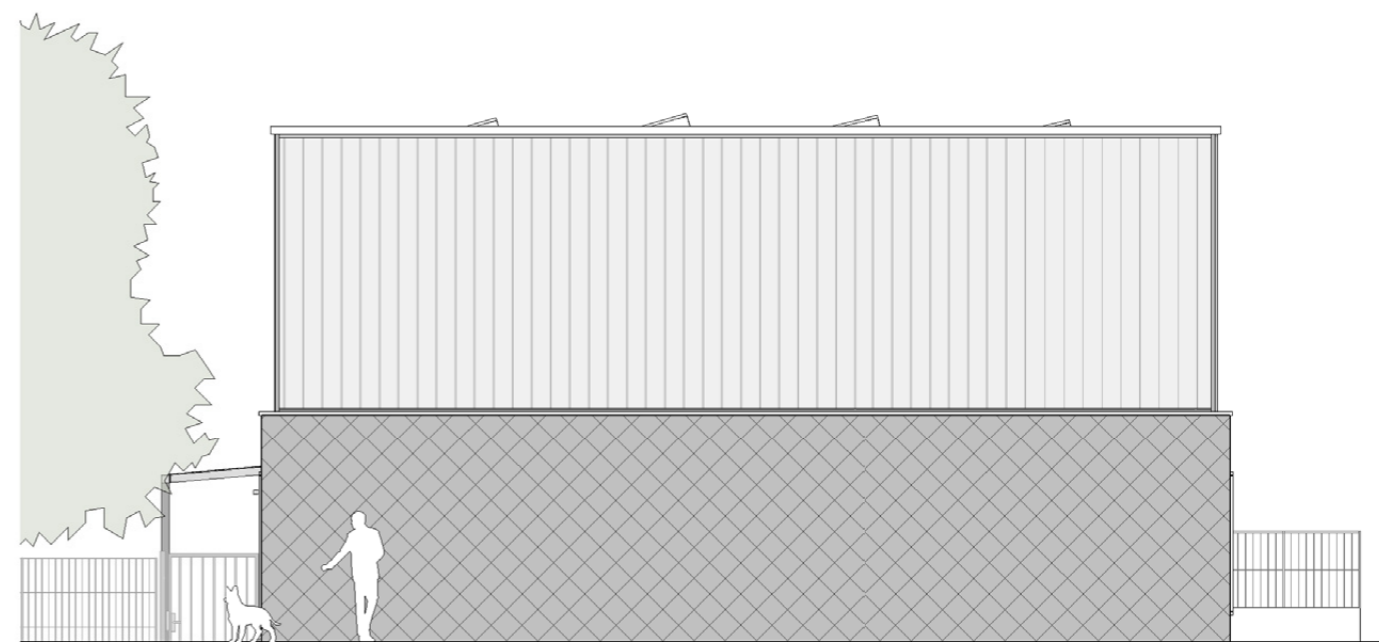
Řez ubikacemi a klubovnou M 1:100

Řez výcvikovou halou M 1:100

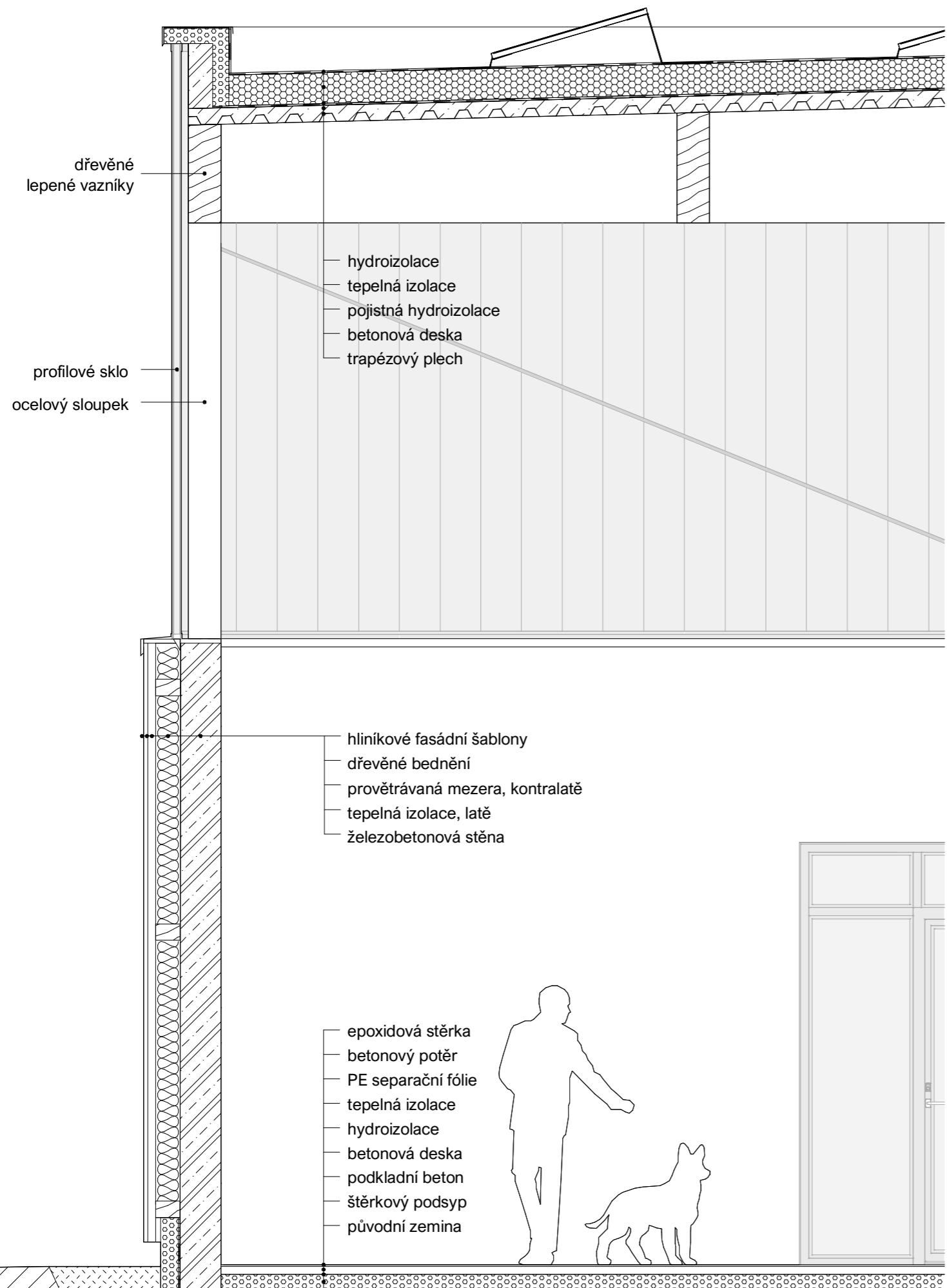
Pohled severozápadní M 1:100

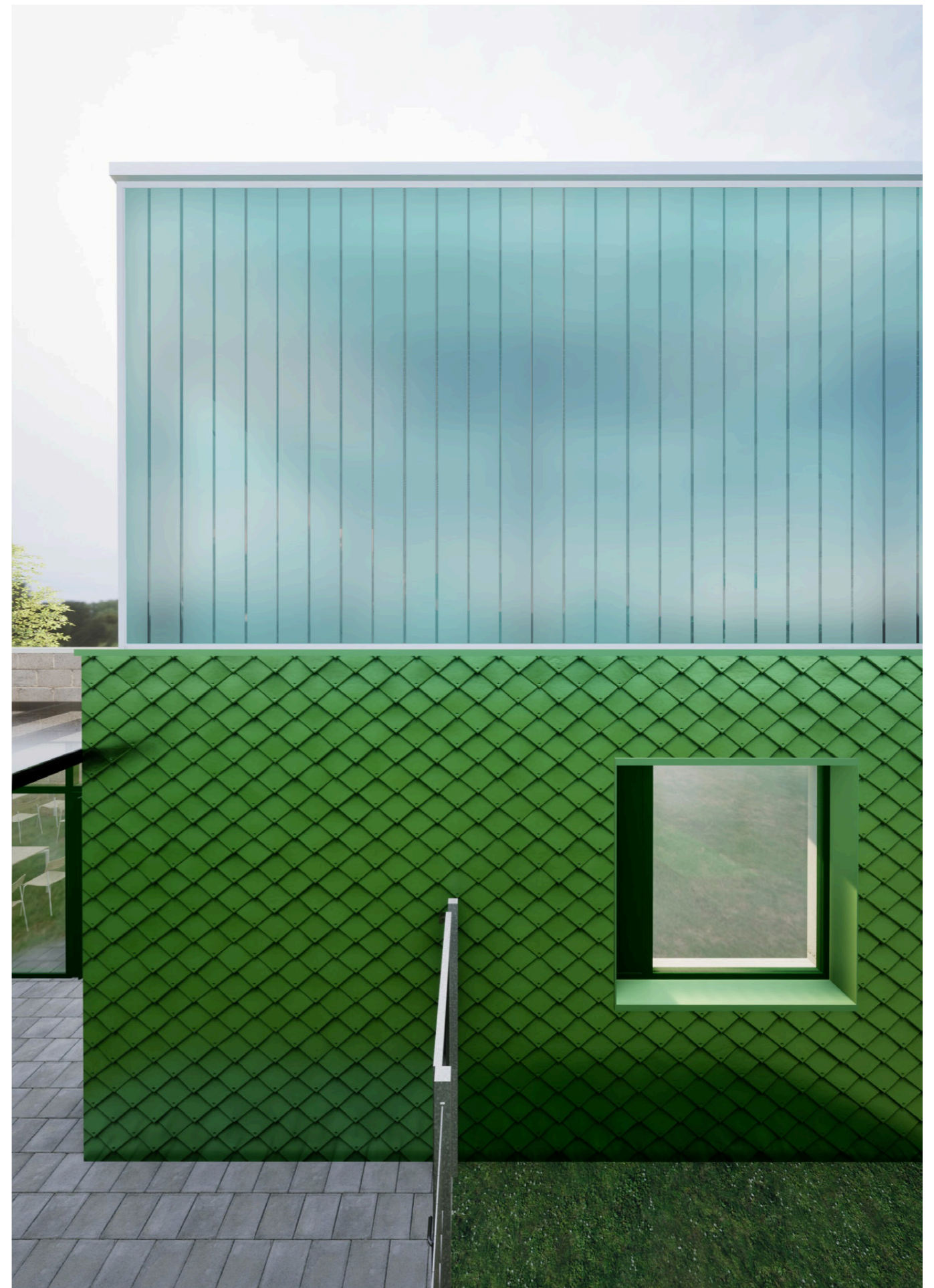
Pohled jihovýchodní M 1:100

Čárová perspektiva (psí škola)

Řez výcvikovou halou M 1:30

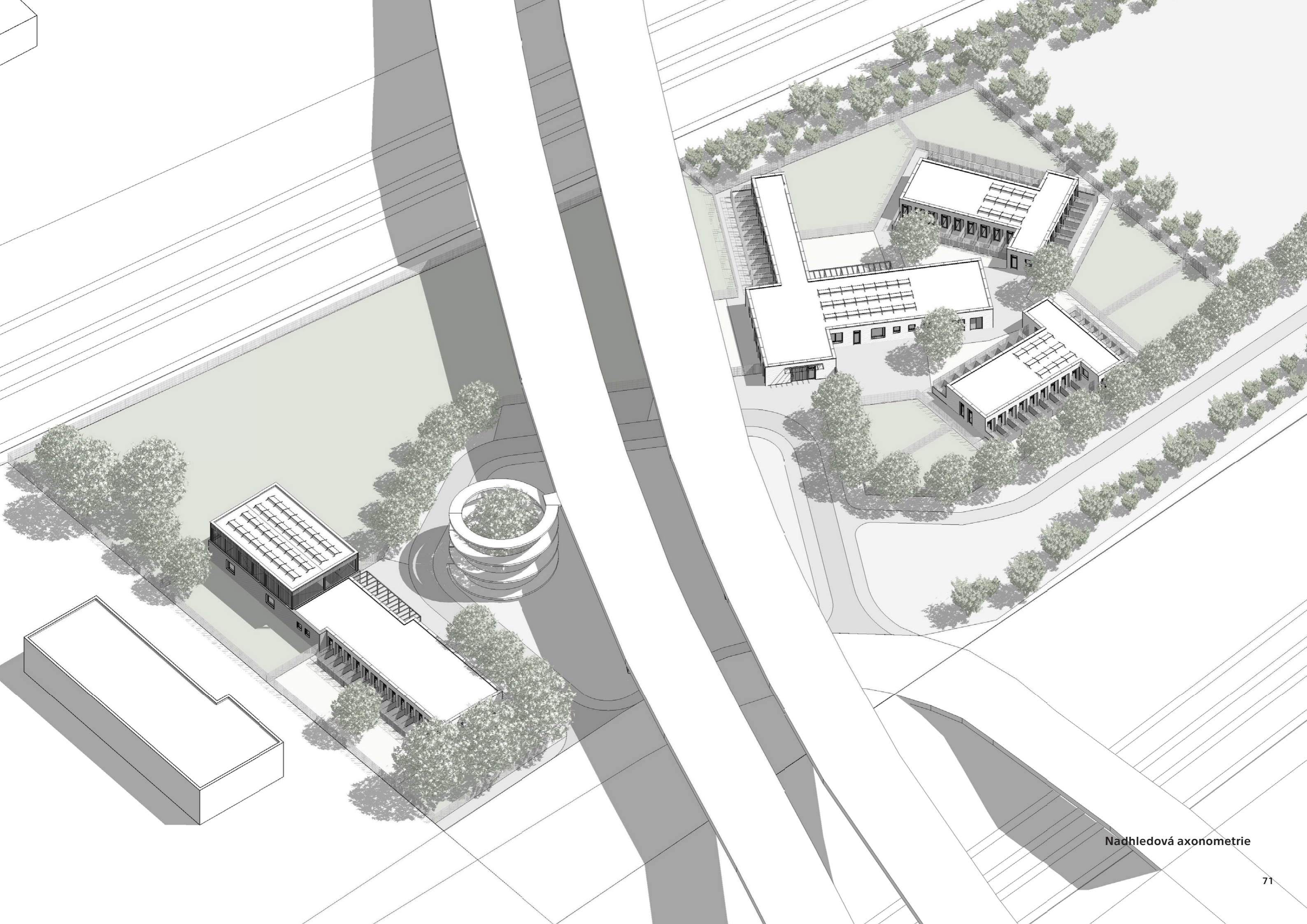

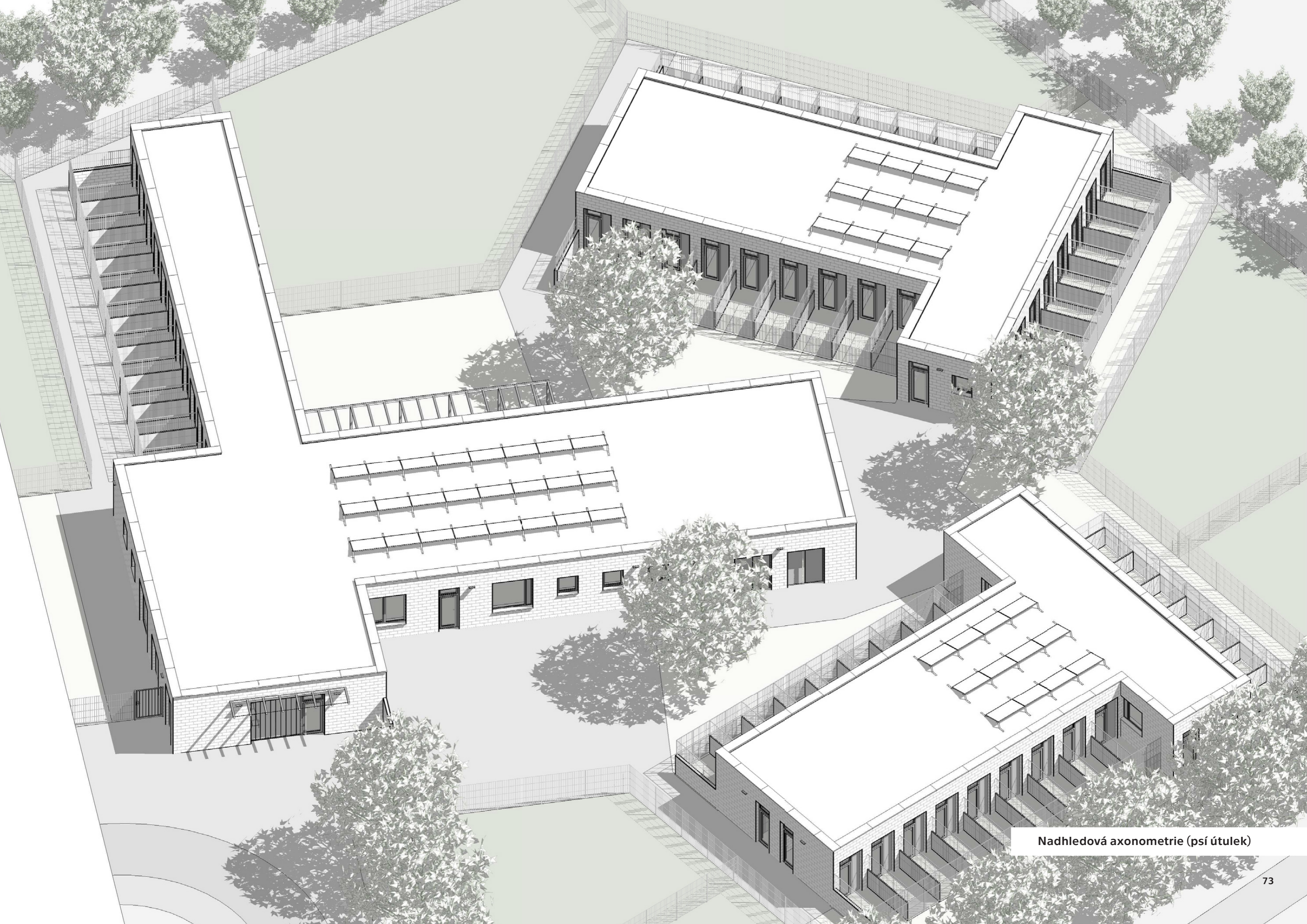

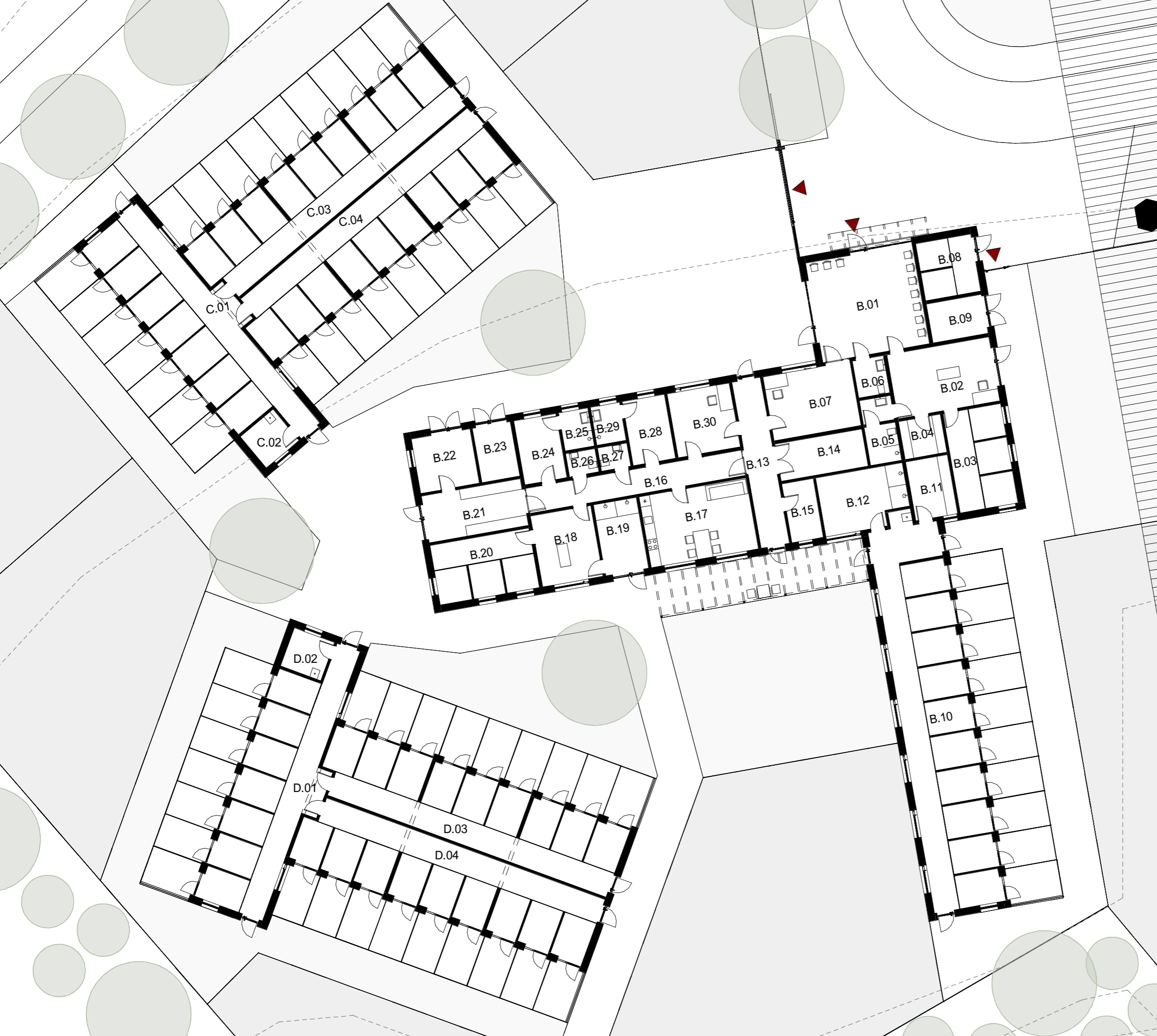

Náhledová axonometrie

Nahledová axonometrie (psí útulek)

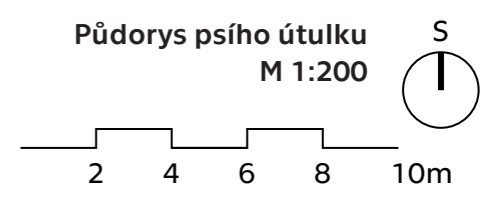

Tabulka místností - psí útulek

číslo	název	plocha
B.01	Vstupní hala	37 m ²
B.02	Veterinární ordinace	22 m ²
B.03	Izolace	19 m ²
B.04	Sklad léčiv	5 m ²
B.05	Koupelna	4 m ²
B.06	WC	4 m ²
B.07	Výdej psů	19 m ²
B.08	Policejní box	10 m ²
B.09	Kafléřní box	7 m ²
B.10	Karanténní ubikace	87 m ²
B.11	Přípravná krmiva	8 m ²
B.12	Očista psů	16 m ²
B.13	Chodba	16 m ²
B.14	Technická místnost	11 m ²
B.15	Prádelna	6 m ²
B.16	Chodba	18 m ²
B.17	Denní místnost	26 m ²
B.18	Ošetřovna	14 m ²
B.19	Očista psů	10 m ²
B.20	Izolace	19 m ²
B.21	HI. přípravná krmiva	16 m ²
B.22	Sklad krmiva	11 m ²
B.23	Odpad	7 m ²
B.24	Šatna	9 m ²
B.25	Koupelna	4 m ²
B.26	WC	2 m ²
B.27	WC	2 m ²
B.28	Šatna	9 m ²
B.29	Koupelna	4 m ²
B.30	Kancelář	13 m ²
Celkem: 30		435 m ²

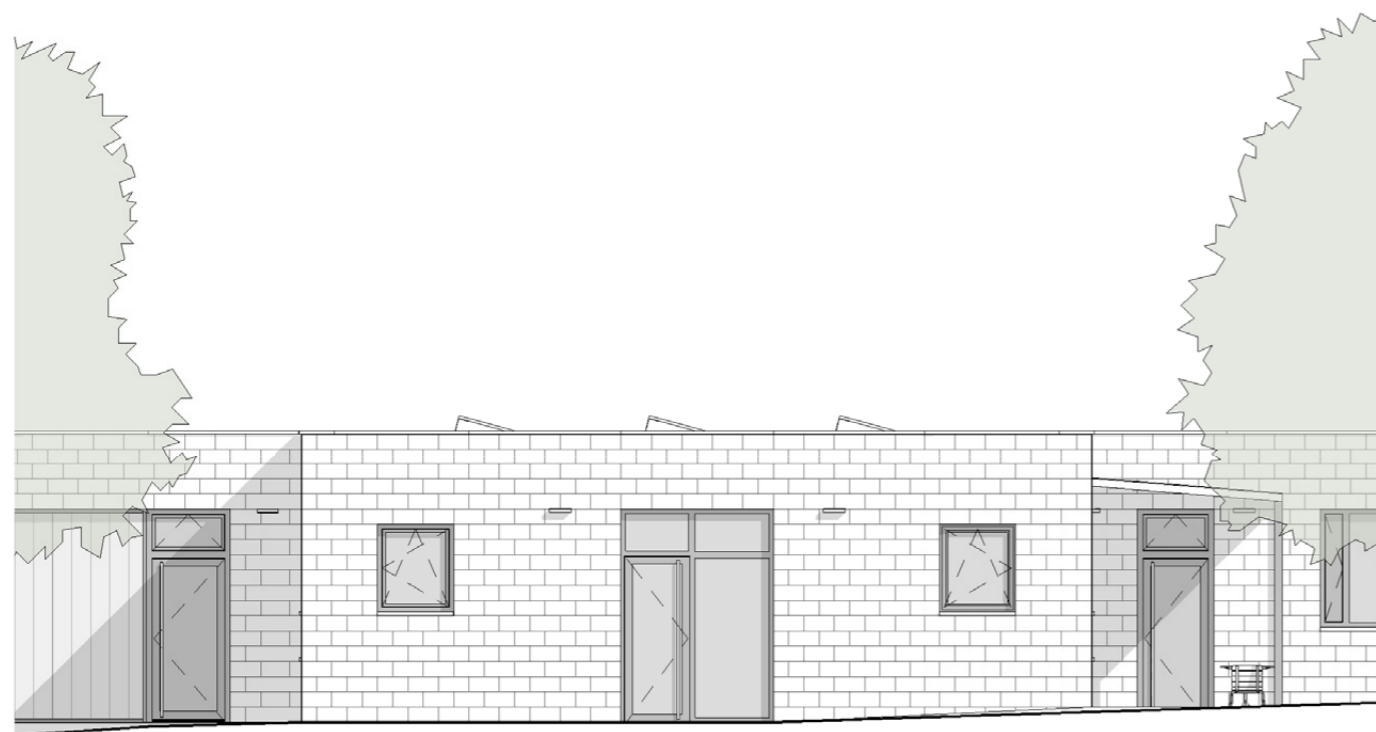
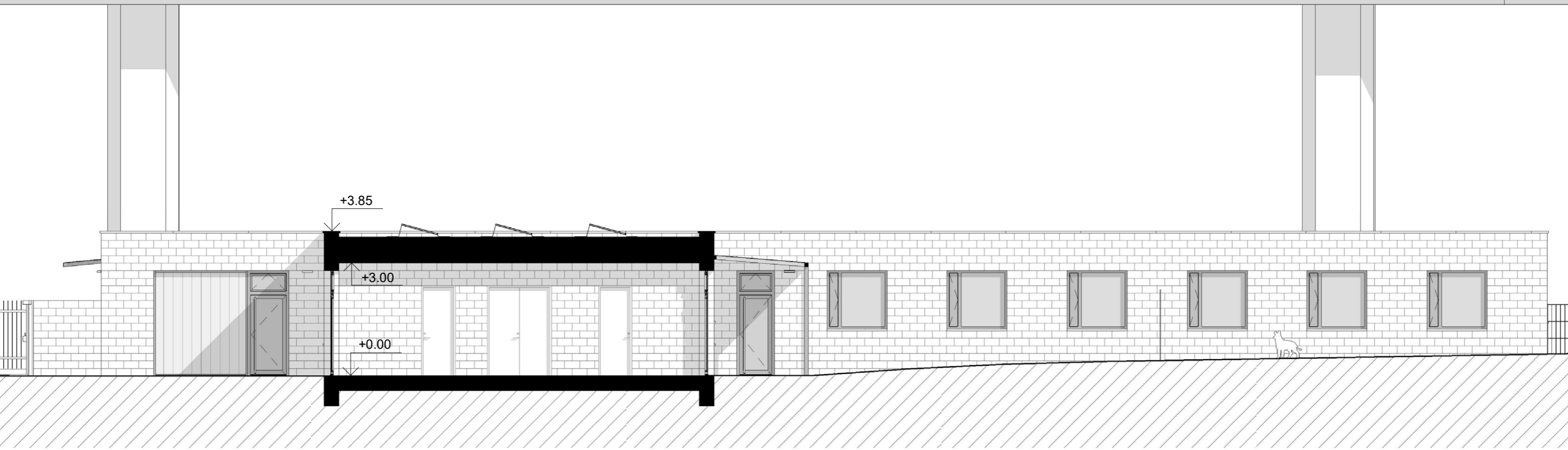
Tabulka místností - psince

číslo	název	plocha
C.01	Vnitřní ubikace	60 m ²
C.02	Úklidová místnost	6 m ²
C.03	Vnitřní ubikace	66 m ²
C.04	Vnitřní ubikace	66 m ²
D.01	Vnitřní ubikace	60 m ²
D.02	Úklidová místnost	6 m ²
D.03	Vnitřní ubikace	66 m ²
D.04	Vnitřní ubikace	66 m ²
Celkem: 8		396 m ²

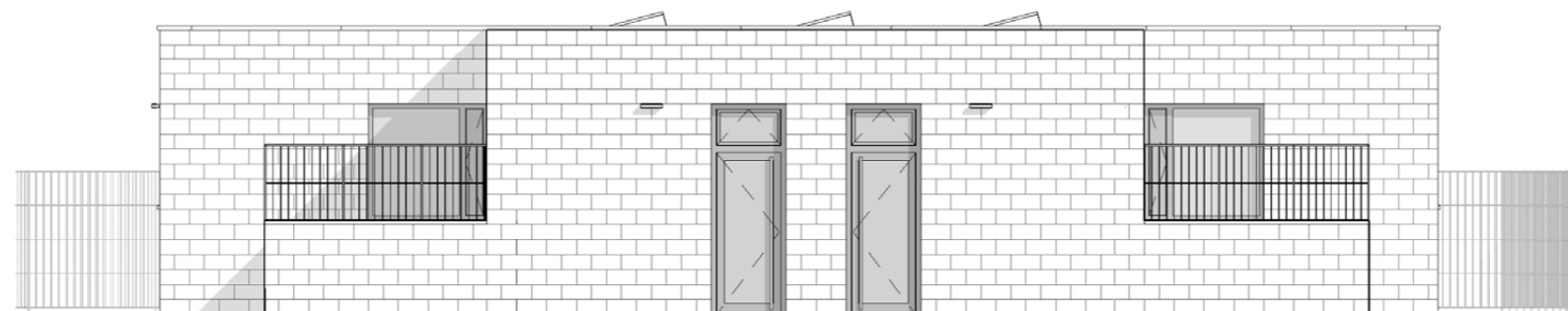

Pohled východní M 1:100

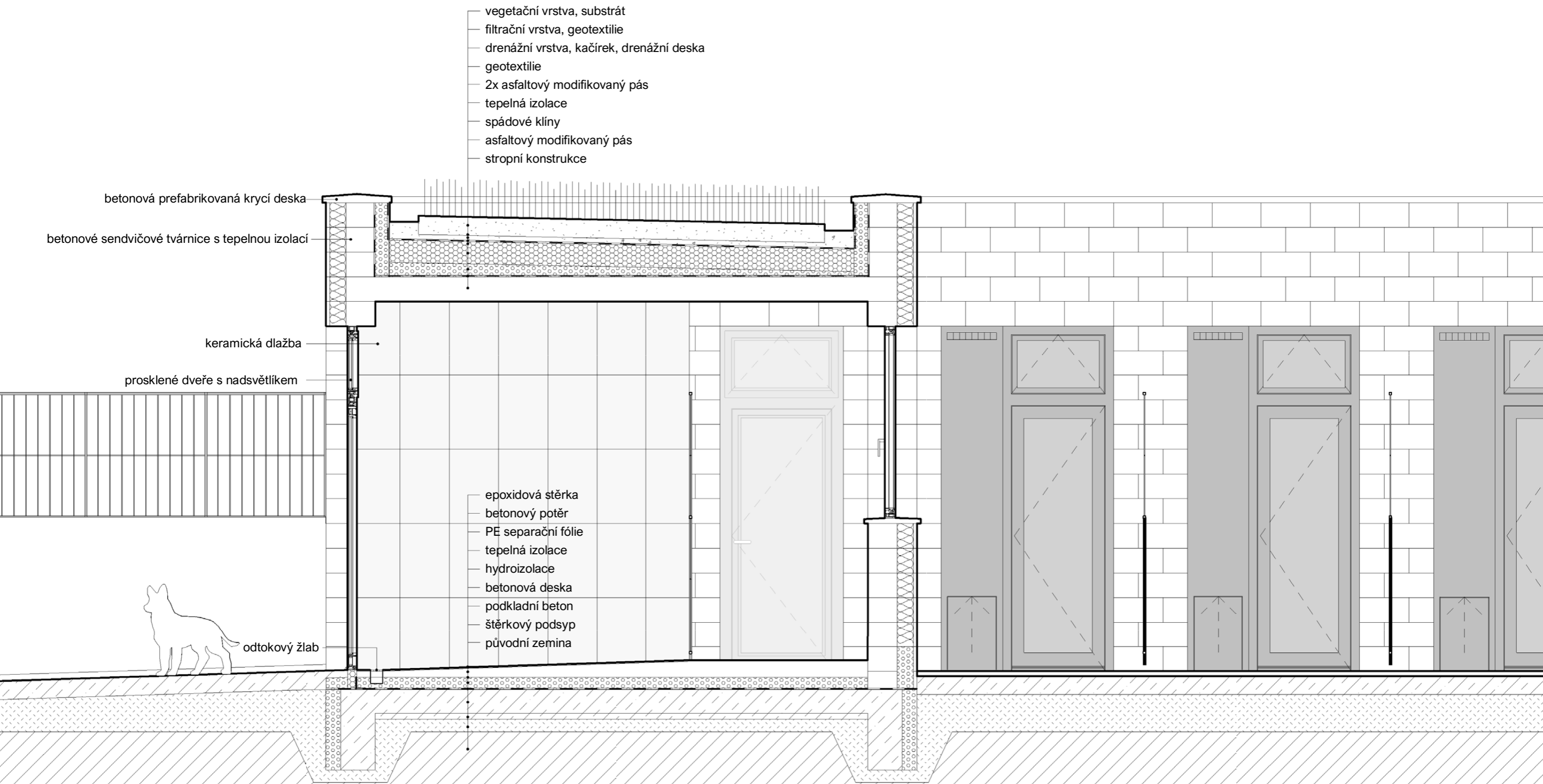
Řezopohled a pohled západní M 1:100

Pohledy (psinec) M 1:100

Čárová perspektiva (psinec)

Řezopohled (psinec) M 1:30

Plochy

plocha řešeného území:	37 500 m ²
plocha areálu:	7530 m ² (z toho cvičák 3300 m ² , výběhy 2000 m ²)
zastavěná plocha:	1563 m ²
ČPP prostory pro veřejnost*:	140 m ²
ČPP vnitřní ubikace**:	517 m ²
ČPP zázemí***:	473 m ²
ČPP výcviková hala:	210 m ²

Kubatury

prostory pro veřejnost*:	420 m ³
vnitřní ubikace**:	1551 m ³
zázemí***:	1419 m ³
výcviková hala:	1344 m ³

Počet ubikací

psí útulek:	60 ubikací (z toho 10 karanténních)
psí hotel:	12 ubikací
izolace:	6 ubikací
policejní box (noční odchyt):	2 ubikace

Počet parkovacích míst: 11

* prostory pro veřejnost (klubovna, vstupní hala plnící funkci čekárny, výdej psů, hygienické zázemí)

**vnitřní ubikace psinců, karantény, izolace, hotelu

***prostory pro vedení, pracovníky a dobrovolníky (kancelář, denní místnost s kuchyňkou, šatny, hygienické zázemí), prostory pro ošetřování zvířat (ošetřovna a veterinární ordinace), přípravu krmiva a psí očistu, psí salón, sklady (krmiva, léčiv, zahradního náčiní, židlí a stolků), úklidové místnosti, technické zázemí, prádelna, odpad, kafilerní box, policejní box (noční odchyt)

- [1] Aktuální projekty na Palmovce [online]. palmovkated.cz [Cit. 2023-03-15].
Dostupné z: <https://palmovkated.cz/projekty/>
- [2] Animal Shelter and Pet Crematorium Lommel / Collectief Noord [online]. archdaily.com [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: https://www.archdaily.com/913538/animal-shelter-and-pet-crematorium-lommel-collectief-noord?ad_source=search&ad_medium=projects_tab
- [3] Atlas územně analytických podkladů [online]. uap.iprpraha.cz [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <https://uap.iprpraha.cz/atlas/>
- [4] Das erste Darmstädter Tierheim [online]. dablog.hypotheses.org [Cit. 2023-05-10].
Dostupné z: <https://dablog.hypotheses.org/7637>
- [5] Das neue Berner Tierzentrum [online]. bernertierschutz.ch [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <https://www.bernertierschutz.ch/tierzentrum/das-neue-berner-tierzentrum/>
- [6] Dvě Prahy [online]. dveprahy.cz [Cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.dveprahy.cz/>
- [7] Výkresy územního plánu [online]. app.iprpraha.cz [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/vykresyUP/>
- [8] Educan School for Dogs, Humans and Other Species / Eeestudio + Lys Villalba [online]. archdaily.com [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <https://www.archdaily.com/972435/educan-school-for-dogs-humans-and-other-species-eeestudio-plus-lys-villalba>
- [9] Geoprohlížeč [online]. ags.cuzk.cz [Cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://ags.cuzk.cz/geoprohlizec/>
- [10] Karlínská Invalidovna [online]. invalidovna.cz [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <http://www.invalidovna.cz/clanek.php?karlinska-invalidovna&s=>
- [11] Karanténa v Zoo Praha [online]. archiweb.cz [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/karantena-v-zoo-praha>
- [11] Krejčárek [online]. praha-priroda.cz [Cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <http://www.praha-priroda.cz/lesy/krejcarek/>
- [13] Libeňský plynojem [online]. cs.wikipedia.org [Cit. 2023-05-10].
Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Libe%C5%88sk%C3%BD_plynojem
- [14] Nouzová kolonie Na Krejčárku [online]. bahnoprahy.cz [Cit. 2023-05-10].
Dostupné z: <https://www.bahnoprahy.cz/kolonie-na-pravem-brehu/nouzova-kolonie-na-krejcaru/>
- [15] Otevřená data [online]. geoportalpraha.cz [Cit. 2023-03-02].
Dostupné z: <https://www.geoportalpraha.cz/cs/data/otevrena-data/seznam>
- [16] Pérez + Usabiaga Arquitectura Animal Shelter for ADPCA [online]. divisare.com [Cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://divisare.com/projects/470383-perez-usabiaga-arquitectura-inaki-bergera-animal-shelter-for-adpca>
- [17] Praha zítra [online]. app.praha.camp [Cit. 2023-03-15]. Dostupné z: <http://app.praha.camp/praha-zitra>
- [18] Registrované útulky pro zvířata [online]. svscr.cz [Cit. 2023-05-10].
Dostupné z: <https://www.svscr.cz/registrovane-subjekty-svs/registrovane-utulky-pro-zvirata/>
- [19] Studentské prezentace v ateliéru Ateliér Kuzemský & Kunarová v letním semestru 2022/ 2023
- [20] TICHÁ, Jana, ed.: Architektura v informačním věku: texty o moderní a současné architektuře II. Vyd. 1. Praha: Zlatý řez, 2006. ISBN 80-902810-8-7
- [21] Útulek pro zvířata v nouzi, Plzeň [online]. utulekplzen.cz [Cit. 2023-04-17].
Dostupné z: <http://utulekplzen.cz/o-nas-soucasnost/>
- [22] Útulek pro zvířata v nouzi, Zlín Vršava [online]. utulekzlin.cz [Cit. 2023-04-17]. Dostupné z: <https://www.utulekzlin.cz/>
- [23] Veterinární zákon [online]. zakonyprolidi.cz [Cit. 2023-05-10]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-166>
- [24] Vlastní archiv fotografií

